

Kerstboek

HET LICHT SCHIJNT OVERAL

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

KERSTBOEK

Het licht schijnt overal

Met bijdragen van
Toos Blom, M. H. Graaff-Bresters, M. Hesper-Sint,
G. Jansma-van Schouwenburg, Mien Labberton, Marijke
van Raephorst, J. Spies-Pieterse, C. Wilkeshuis,
Claudia Zimmerman en Ton Zonneveld

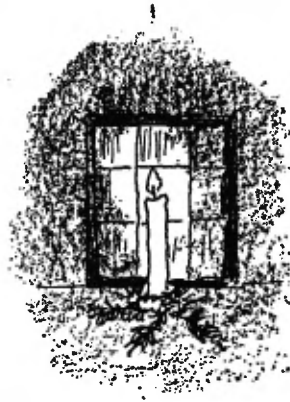
*Illustraties en omslag
van Irene Martens*

MCMLXI
UITGEVERIJ PLOEGSMA — AMSTERDAM C

I N H O U D

	Blz.
HET FLUITJE VAN DE ENGEL	C. Wilkeshuis 3
IN DE BERGHUT	Mien Labberton 7
KERSTFEEST IN DE ZOMER	Marian Hesper-Sint 11
MACARONI	M. H. Graaf-Bresters 15
DE PUZZLE	Claudia Zimmerman 19
BIJ DE LEVENDE LICHTJES	Gera Jansma-Van Schouwenburg . 21
EEN OUDE FABEL	Mien Labberton 25
KERSTMIS OP DE BREMBERG	Marijke van Raephorst 27
KERSTFEEST VOOR MENEER STOP?	Hannie Spies-Pieterse 32
HEBT UW NAASTEN	Toos Blom 36
ZELF AAN HET WERK	Mien Labberton en Ton Zonneveld 39

Het is nu al voor de elfde maal, dat ons Kerstboek verschijnt. Ieder jaar blijkt opnieuw, dat de belangstelling ervoor niet vermindert — integendeel: steeds meer kinderen rekenen er op, dat „Het Licht schijnt overal” het volgend jaar weer komt. Bijzonder in trek is de rubriek achterin, „Zelf aan het werk”. Zoals ook in andere jaren ontving Mejuffrouw Labberton veel inzendingen; hiervoor werden ongeveer 170 prijzen uitgelooft.

Ook nu hopen we weer, dat iedereen het een mooi Kerstboek zal vinden; zoals altijd zijn de verhalen bestemd voor gevarieerde leeftijd: van 6 tot 14 jaar. De rubriek „Zelf aan het werk” bevat ook weer een afdeling „knutselen”. En er is iets nieuws: de 2 mooiste kerstverhalen die door de lezers worden ingezonden, worden in het Kerstboek van volgend jaar opgenomen. Maar hierover kun je meer lezen in de rubriek „Zelf aan het werk”.

Het fluitje van de engel

C. WILKESHUIS

Voor de herders, die in de velden rondom Bethlehem de wacht hielden bij hun kudden, begon de Kerstnacht net als andere nachten.

Ze zaten zo'n beetje bij het vuur te soezen en de honden lagen bij hen, de kop op de poten. De schapen waren rustig aan het herkauwen, alleen een enkel dier scharrelde nog wat om en snuffelde aan een plukje gras.

Zo zaten die mannen daar iedere avond.

Ze heetten Hillel, Ben Zoma, Abtalyon, Simeon, Jonathan, Akabaya, en zomeer.

Zulke namen doen aan trompetstoten denken en ze pasten precies bij hen, want het waren sterke kerels, gehard in weer en wind en nogal ruw van aard. Geen mens bemoeide zich eigenlijk met die ruige gasten. De herders zaten daar wel goed op de velden, vond men, een flink eind buiten de bewoonde wereld. En de mannen zelf waren er allang aan gewend geraakt, dat niemand naar hen omkeek. Alleen Ben Zoma, die de oudste was en zo'n beetje als de baas werd beschouwd, klaagde er wel eens over. Maar dan haalden de anderen zwijgend de schouders op, alsof ze wilden zeggen, dat het nu eenmaal bij hun beroep hoorde.

Maar vreemd genoeg bemoeide God zich wel met hen.

Ben Zoma had juist weer eens gemopperd, dat ze overal buiten gehouden werden, toen plotseling de hemel licht werd, alsof de zon zich vergiste met opkomen, en een engel hun het blijde bericht bracht van de geboorte van de Zaligmaker. En toen de boodschapper uitgesproken was, ging de hemel open en begonnen — alweer voor die vergeten herders — alle engelen te zingen en te spelen op fluiten, tamboerijnen, violen, trompetten en andere muziekinstrumenten, die ze inderhaast hadden meegenomen.

Het was een heel gedrang met al die engelen, dat begrijp je, en het hoeft je dan ook niet te verwonderen, dat een van de kleinste — ze heette Gabriëlla — in de drukte haar dwarsfluitje liet vallen. En . . . daar tuimelde het naar beneden, naar de aarde! Gabriëlla was eerst nog van plan het terug te halen, maar dat kon al niet meer, want het lied was uit en de hemel werd weer dichtgeschoven. En zo lag dat fluitje daar dan in het donkere gras, ergens op de velden bij Bethlehem.

Toen het weer donker en stil was geworden, zei Ben Zoma tegen zijn makkers: „Mannen, laten we blij zijn! De mensen bemoeien zich niet met ons, maar God en de engelen wel, en dat is heel wat beter. Kom, laten we naar Bethlehem gaan om het Kind te aanbidden. Als het in een paleis geboren was, zou niemand ons uitgenodigd hebben. Ja, de mensen zouden ons hebben zien aankomen in onze gore schaapsvachten, en met onze bemodderde voeten en ruwe handen! Maar God schijnt zich van versleten pelzen en een beetje vuil niets aan te trekken. En bij een kribbe en een stal passen we precies”.

De meeste mannen wilden graag mee.

Er was maar één herder, die niet veel lust had in de tocht, en dat was Abtalyon.

Abtalyon was een lastige man, altijd dwars tegen de draad in, iemand, die graag ruzie maakte. Hij had natuurlijk ook gehoord, dat de engelen gezongen hadden van vrede op aarde, en dat beviel hem eigenlijk maar half. Bovendien geloofde hij er niet in. Vrede was immers nergens en nooit? Het begon al met de schapen, die soms lelijk met de koppen tegen elkaar liepen; dan had je de honden, die elkaar kwaadaardig konden aanblaffen en af en toe een knauw gaven; en de herders zelf hadden ook vaak genoeg ongenoegen en zeiden soms in geen weken een woord tegen elkaar. En in de stad had je vechtpartijtjes bij de vleet, en de landen voerden oorlog. „Vrede op aarde . . . ze kunnen me nog meer vertellen,” zei Abtalyon zuur.

Hij had bijna weer woorden gekregen met Ben Zoma, maar die beheerste zich en zei alleen maar: „Blijf dan hier als je niet mee wilt. Het is nu de tijd niet voor ruziemaken.”

Toen waren de andere herders in een donker groepje op weg gegaan naar Bethlehem.

Abtalyon, die toch wel erg nieuwsgierig was, volgde hen op een afstandje.

Hij had nog maar een klein eindje gelopen, toen hij het dwarsfluitje van Gabriëlla zag liggen. Misschien glansde het gladde hout een beetje door het licht van de sterren, die bij duizenden aan de hemel stonden, misschien ook gaf het uit zichzelf een zwak schijnseltje af. In ieder geval: hij zag het opeens en raapte het op.

Nu moet je weten dat de herders in het oosten, ook die in de velden bij Bethlehem, twee dingen bijzonder graag deden: wullen wanten breien en fluitspelen. Daarmee kortten ze zich de tijd, want aan het hoeden van de schapen hadden ze heus hun handen niet vol.

Geen wonder dus, dat Abtalyon het fluitje zo goed en zo kwaad dat in het donker ging, bekeek, en het met zijn vereelde vingers betastte.

„Wie zou dat verloren hebben?” vroeg hij zich af. „Het is een heel eigenaardig model. Veel slanker en lichter dan de fluiten die wij zelf snijden”.

En omdat hij het instrument graag wat beter wou bezien en nog niet ver van het kampvuur verwijderd was, ging hij terug om het bij het licht van de vlammen te bekijken.

Hij kwam net op tijd, want de honden van Ben Zoma en Simeon waren juist van plan elkaar eens flink af te tuigen. Die twee konden elkaar gewoon niet uitstaan. Zolang hun bazen er bij waren, moesten ze zich natuurlijk wel koest houden, maar nu hadden ze vrij spel.

Met opgetrokken bovenlippen, de rugharen overeind, de oren achter op de kop stonden ze tegen elkaar te blaffen en te grommen, gereed om elkaar aan te vliegen. De andere honden hadden ook partij gekozen en vormden een kring om het tweetal heen. De schapen, onthutst door het rumoer, waren in beweging gekomen en dribbelden blatend her en der.

Abtalyon dacht eventjes schamper: „Vrede op aarde! Asjeblijft!” maar hij maakte zich voor-

lopig niet druk over het tumult. Straks zou hij de honden met zijn staf wel tot rede brengen en dan kwamen de schapen vanzelf weer terug, wist hij. Eerst ging hij zo dicht mogelijk bij het vuur staan en bekeek het fluitje. Het woog haast niets en het was zo sierlijk als de steel van een bloem. „Ik ga het eens proberen”, dacht hij, want hij was benieuwd, wat voor geluid het zou maken. Hij veegde het mondstuk af, zette het fluitje aan zijn lippen en blies . . .

Er kwam een toon uit, zo zuiver als water, zo koel als de lentelucht, een toon als lichtblauw kristal.

Verwonderd luisterde Abtalyon naar de muziek, die er uit het fluitje kwam. Zulke klanken had hij nog nooit gehoord. Hiermee vergeleken waren de tonen, die uit de herdersfluiten kwamen, maar rauw en grof. Hij blies weer, nog iets harder, en het geluid leek in de nacht een stralende ster. Hij bewoog nu zijn vingers over de gaatjes, die in de fluit zaten, en de tonen vloeiden aaneen en weefden een zilveren lied in het duister.

Niet alleen Abtalyon luisterde verbaasd naar het heerlijke geluid, dat uit het fluitje klonk. Ook de dieren schenen ervan onder de indruk te komen.

De honden van Simeon en Ben Zoma kalmeerden. Hun opgezette rugharen vielen weer glad en hun oren richtten zich luisterend op. Ook de andere blaffers vergaten de ruzie, die net was begonnen. Ze kwamen allemaal op Abtalyon af, kwispelden met de staart en legden zich bij hem neer, terwijl ze aandachtig naar hem opkeken. De schapen die als zenuwachtige dikke dames rondgaloppeerden, stonden luisterend stil, keerden hun oorschelpen in de richting van het wonderlijke geluid en gingen ook naar Abtalyon toe, zodat de fluitende herder al spoedig in een kring van vreedzame dieren stond.

„Dit is geen gewóne muziek”, dacht Abtalyon. „Het moet muziek uit de hemel zijn. Wie weet, heeft een half uurtje geleden één van de engelen op dit fluitje het Vrede op aarde geblazen . . .”

Hij wist natuurlijk niet, dat Gabriëlla het verloren had.

„Het is toch wel vreemd, dat een aartsruziezoeker als ik hier vrede sta te stichten bij de honden en de schapen. Dat ligt beslist meer aan de muziek dan aan mezelf”, stelde hij vast.

Hij besloot nu zijn kameraden te volgen en ook naar Bethlehem te gaan.

De honden waren wel zo koest, dat er geen gevaar voor een hernieuwde twist dreigde, en de schapen lagen vreedzaam, in grote schemerwitte plukken in het gras.

Omdat hij maar niet genoeg kon krijgen van het heerlijke geluid en ook om zich de weg door het donker wat te bekorten, trok Abtalyon fluitend als een speelman naar Bethlehem.

Toen hij er aankwam, was het er een drukte van belang.

In verband met de volkstelling, die Keizer Augustus had uitgeschreven, waren alle huizen en herbergen stampvol. Heel wat mensen liepen nog op straat omdat ze in de benauwde hoekjes, die hun toegewezen waren, toch niet konden slapen. Ze waren danig uit hun humeur en konden niet veel van elkaar verdragen. En toen ze daar al die herders zagen komen meenden ze, dat die ook nog onderdak moesten hebben, en hun stemming werd er niet beter op. Bovendien herinnerden ze zich, dat herders zulke ruwe, onbehouwen klanten waren, die zich niet eens goed wasten en zomaar op de grond spuwden . . .

Hier en daar ontstonden opstootjes van mensen, die ruzie gingen zoeken en het begon er waarlijk op te lijken, dat de herders er ook in betrokken zouden worden. Maar toen . . .

Toen klonk opeens door de overvolle straatjes van Bethlehem de muziek van Abtalyon, die daar juist met zijn fluitje was aangekomen.

En het ging hier net als bij de dieren in het veld: ook de mensen luisterden met verwondering naar het lied, dat als een vlinder over de lage daken wiekte, en ze waren zo getroffen door de heerlijke klank, dat ze al hun boosheid vergaten en er niets dan gevoelens van vrede en vriendschap in hun harten wakker werden.

„Ere zij God in de hoogste hemelen, en Vrede op aarde . . .” blies Abtalyon op zijn fluit. Of liever, dat probéerde hij, want doordat hij het lied nog maar éénmaal had gehoord, sloeg hij wel eens een paar tonen over. Maar daar merkte niemand iets van.

Wel zeiden sommige mensen tegen elkaar: „Vreemd hè, dat zo'n ruwe bonk van een herder zó mooi op een fluit kan spelen, dat iedereen er stil van wordt en aan God gaat geloven, en zelfs van de mensen gaat houden, aan wie hij zopas nog een hekel had.”

Ben Zoma zette grote ogen op en fluisterde tegen Simeon, die naast hem stond bij de ingang van de stal: „Begrijp jij er iets van? Abtalyon, die altijd niets liever doet dan ruzie zoeken, maakt nu overal vrede.” En toen ging Simeon naar Abtalyon toe en vroeg hem, hoe hij dat zo ineens kon.

„Dat zal ik je gauw vertellen,” zei Abtalyon zacht. „Ik fluit niet mijn eigen wijs, maar ik heb op het veld het fluitje van een engel gevonden, naar ik vermoed. En daarop blaas ik het lied van de hemel”.

Toen schuifelden de herders verlegen de stal binnen en aanbaden met de os en de ezel de jonggeboren koning.

Het engeltje Gabriëlla, dat vanuit de hemel naar haar fluitje had gekeken, beklagde zich erover, dat een doodgewone herder er nu op blies.

Maar God zei: „Beste Gabriëlla, wees blij, dat de mensen op aarde nu ook engelenmuziek kunnen maken. Daardoor kan er vrede komen in het hart van allen, die ernaar luisteren. Of het nu een kind is of een oude vrouw, een minister of een schaapherder die het fluitje bespeelt, dat doet er niet toe. Als het lied van de vrede maar gehoord wordt, en de mensen aan de hemel en Gods goedheid herinnert”.

Gabriëlla was met dit antwoord best tevreden. Ze kreeg trouwens ook nog een nieuwe fluit, want aan fluiten en aan blijdschap is in de hemel geen gebrek.

Het verhaal, dat ik je verteld heb, speelt bijna tweeduizend jaar geleden.

Misschien zijn er nog wel herders en honden en schapen in de velden rondom Bethlehem, maar dan zijn het andere dan toen.

De herder Abtalyon is er ook allang niet meer.

En waar is het fluitje van Gabriëlla gebleven?
Ieder, die naar Bethlehem gaat, kan het op zijn weg vinden.
Het ligt ergens half-verborgen tussen het gras, en je loopt er gemakkelijk aan voorbij.
Maar als je het ziet, raap het dan op, zet het aan je lippen en speel met zuivere klank het lied, dat
God ons in de Kerstnacht door de engelen heeft laten voorzingen:
„Ere zij God en vrede op aarde . . .”

In de berghut

(voor boven de 12 jaar)

MIEN LABBERTON

De avond begon te vallen. Ze zaten met hun vieren voor de deur van de berghut, zwijgend. De hele middag waren er veel woorden geweest. Ze hadden zich met hun schooljongensduits uitgesloofd om zich bij de gids verstaanbaar te maken, ze hadden er af en toe een Zwitserse klank tussen door gegooid, en zich hele pieten gevoeld. Nu viel dat alles van hen af. Ze vergaten, dat ze thuis in Holland duchtig meetelden in hun H.B.S. klas en op het sportterrein en hoe ze daar quasi gewoon, maar innerlijk opgezweept van voldoening, met de ietwat benijdende vrienden hadden staan praten over de voetreis, die ze met hun drieën mochten gaan ondernemen in het hoge land van de bergen. Dat was voor een week of drie geweest, maar het leek lang geleden. Ze staken sigaretten op, presenteerden de gids, die echter liever zijn pijp nam. Het zwijgen duurde. Huib Donkers haalde een prentkaart uit zijn zak, die hij die morgen al beneden in het dorp had gekocht, om naar huis te sturen. Ze stelde het uitzicht voor vanuit deze hut. Hij begon de kaart te bezien. In zijn ogen kwam een diepere aandacht, alsof hij luisterde. Hij keek

naar het uitgestrekte sneeuwveld, dat daar vóór hem lag in de geheimzinnige stilte van het ongeweten hoge leven van de machtige bergreuzen. Boven het sneeuwveld rezen de witte toppen, waartussen donker zwart de steile bergflanken plekten, waar geen sneeuw op hield. Even gleed zijn blik lager. Weldadig droomden daar de groene alpenweiden in het scheidend licht, lagen hier en ginds de kleine houten bouwsels gestrooid. De donkere dennen groeften als machtige complexen van onverwoestbaar leven, als zovele woordloze bruggen tussen dal en hoogten.

Uit Huibs borst trok een bevrijdende zucht omhoog. De beklemming die over hem was gekomen, viel van hem af. Hij richtte zijn ogen weer op de kaart, en om zijn mond kwam een glimlach. Over het wijde sneeuwveld trokken kleine zwervers, twee donkere mensgestalten voort, twee nietigheden in het grootse oerleven der eeuwen, afhankelijk van zon en wind en stromen. „Was ist hier der Mensch?“ stond er onderop de kaart.

Dit onderschrift was het, dat hem deze morgen er toe had gebracht juist déze kaart te kopen. Maar nu, hier zittend aan de rand van het bergplateau, ver beneden zich het dal, ver boven zich de toppen, enkele kleine mensenkinderen bijeengegroept tot één doel — een der laagste toppen te beklimmen — werd het hem bewust, hoe onzuiver zijn beweegreden tot kopen was geweest. Geen kleinheid had hij inderdaad gevoeld, maar juist een zekere bevredigende verheffing, dat hij, Huib Donkers, vijftienjarige jongen, leider van hen drieën, een gids zou gaan bespreken, om op deze plek te komen, en vandaar uit nog hoger te gaan. En de woorden hadden hem met een zekere theatrale bekering aangesproken.

Nú werden ze dieper van klank. Alsof ze niet gesproken werden door mensen, maar door het water, dat in brede overhuiving zich van de rotsen omlaag stortte, dag na dag, en eeuw na eeuw, volgend zijn voorgeschreven baan en toch al gaande nieuwe wegen zoekend, en stromend waar voordien gevallen stenen stremden. Alsof ze gefluisterd werden door het maanlichtschijnsel dat boven de zware toppen rees, en overgenomen werden door de ganse mateloze grootsheid rondom. *Was ist hier der Mensch . . . ?*

„Een mooie avond“, zei de gids. „De heren treffen het“.

Huib stak de kaart in zijn zak.

„We zijn maar jongens“, zei hij.

Er was opeens een band. Een band tussen hen en de man, die hen morgen op hun eerste „Hochtour“ geleiden zou. Tot nog toe waren ze elkaar vreemd geweest.

„Ik verlang zo naar morgen“, zei Huib opnieuw.

De gids nam zijn pijp uit zijn mond. Zijn ogen zagen aandachtig omhoog, naar het wolkenspel, dat nu het maanlicht weer met schaduwen overtoog.

„Ik ben niet helemaal zeker“, zei hij langzaam. „Er zit sneeuw in de lucht. We moeten misschien een dag wachten“.

„Wachten?“ Uit drie monden tegelijk sprong het woord naar hem toe. Het zou toch mooi weer zijn morgen? Ze zouden toch om half drie gewekt worden, opdat de sneeuw nog hard zou zijn? Dat had hij toch zelf gezegd? De barometer . . .

De bergbewoner blies bedachtzaam zijn kleine rookwolkjes uit.

„Als we wachten moeten, moeten we wachten“, zei hij en stond op. „Ik zal de soep eens gaan koken.“

De drie keken elkander aan.

„Dat zou verduiveld vervelend zijn“, zei Jan van Breem; hij was beroemd op het tennisveld en berucht om zijn drift. Hij strekte zijn knieën. Dat lange stijgen voelde je tòch. Leuk wel, die echte berglaarzen, ze gaven je een ander gevoel dan thuis. Zo iets van „ready? vooruit dan, zitten kun je later wel eens“.

„Die kerel denkt zeker, dat we suikeren poppetjes zijn“, dacht hij hardop.

„Hij doet een beetje gewichtig“, meende Gijsbert de Boogh. „We gaan natuurlijk, al sneeuwt het een beetje, wat dan nog? We zullen het hem wel aan z'n verstand brengen“.

„Ik dacht dat zo'n gids nergens tegen op zag!” zei Jan. „Dat valt ook al niet mee. Stel je voor, wat zou je hier een hele dag moeten beginnen?”

Huib Donkers stond op, en liep de hut in. Even later hakte hij hout voor het kleine hutfornuis. Het was hem of hij vreemd was aan zichzelf, vreemd ook aan de twee jongens daarbuiten. Hij keek naar het gemeenschappelijk „Matratzenlager”, waar ze zich straks op zouden uitstrekken, en sneed met een eigenaardige bedachtzaamheid het lange meegebrachte brood aan dikke schijven.

Af en toe gleed zijn blik door het kleine raam de schemerende verten in, waar de bergen blauwden en van de „alp” beneden hen het geluid van de tinkelende koebellen nog opklonk naar omhoog. Het klonk als vesperluiden in de avondstille. „Das Vieh ist unruhig”, zei de man, roerend in de ijzeren pan. „Die Suppe wird schmecken, was?”

Ze doopten hun brood in de dunne soep, en het leven werd van een rustige eensgezindheid, die weldadig was. Het laatste uit de pan werd leeggeschept in een bord en verloot.

Jan keek op zijn polshorloge, „Over zes uur zijn we op de eerste gletscher”, zei hij. „Ik moet nog een nieuwe film opzetten.”

De gids nam de opgestoken pijp uit zijn mond. „In deze nacht, twintig jaar geleden, is mijn vader verongelukt,” zei hij, als in gepeins. Het leek niet tegen de anderen gezegd. „Hij is bijgelovig”, fluisterde Gijsbert. „Nou snap ik het!”

Even later zaten ze weer buiten op de bank. Ze waren nog niet tot slapen-gaan te bewegen. Zouden we avonturen beleven?”, hoopte Gijsbert. „Maar deze berg zal nog wel erg tam zijn. Hoogstens een waterval waar je door moet.”

„Mijn vader werd thuisgebracht,” begon toen weer de gids, zonder enige inleiding, „door twee andere gidsen werd hij van bovenaf naar ons huis gedragen. Hij leefde nog. Een Engelsman had niet willen doen wat hij zei en was een goeie vijftig meter omlaag gestort. Het was een loodrechte helling; het was ondoenlijk hem te halen. Vader probeerde het tòch, en verongelukte zelf ook.”

Het bleef stil.

„Dapper van uw vader”, zei Gijsbert.

De jonge gids staaarde voor zich uit. „Dapper?” herhaalde hij vragend. „Toen ik die nacht aan

zijn sterfbed zat, zei hij tegen me: „Onthou voor je hele leven één ding, mijn zoon, dapper doen wat kan en dapper laten wat nièt kan, dat is mannenmoed. Dat laatste is het moeilijkste. Dat begreep ik toen nog niet.”

Als donkere reuzen stonden de bergen. Huib zat met de ellebogen op zijn knieën, de kin in zijn handen gesteund.

„Zo kun je wel makkelijk altijd een mooi uitvluchtje vinden”, zei Gijs.

„Als je dat wil.” De gids stond op. „We gaan naar bed”, zei hij beslist. „Slapen tot half drie, willen we hopen. De sneeuw aarzelt. Misschien komt ze niet.”

Even later lagen ze naast elkander. De slaap liet nog wachten.

Het was alles zo nieuw, zo vreemd, zo vol verwachting en onzekerheid. „We kunnen in elk geval toch gáán”, was het laatste wat Gijs nog zei. We zijn heus geen pietluttin”. De woorden vergleden in de geheimenvolle nacht. Slaap sloot de ogen.

Ze werden alle drie opgeschrikt door een geluid. Brandde er licht? Ze zagen de gids, een lantaarn in de hand, geheel gekleed en toegerust. Jan van Breem sprong overeind. „Is het al tijd?”

„Luister. Het is toch sneeuwstorm geworden. Ik heb noodsignalen gehoord. Jullie blijft hier. Ik moet er heen. Beloof me, dat je de hut niet verlaat.”

„Kunnen we niet helpen?” Gijs had zijn laarzen al aan. De gids opende de deur. Een wilde wind joeg een ijzige sneeuw naar binnen en gierde en floot. Daar doorheen gilte een kreet. Was het een menselijk geluid? „Hoor”, zei de gids. „Zesmaal in een minuut. Het komt van links.” Hij zette de handen voor de mond en stootte, zesmaal achtereen, zijn antwoordende kreet de bergen in. „Ik ga, wacht me hier. Auf wiedersehn”.

De tijd werd een aaneenschakeling van lange duistere minuten. Zwart was de nacht. De drie jongens keken, zonder dat ze dit wisten, onafgebroken naar de lage deur, waar de man verdwenen was. Het was of hij alle zekerheid, alle vertrouwen, alle veiligheid met zich meegenomen had.

„Wat is het hier opeens raar”, zei Gijs. „Zo verschrikkelijk stil.”

„Behalve dat je mekaar haast niet kan verstaan.” Jan draaide de hutdeur op slot, en sprong verschrikt achteruit. Een felle bliksemstraal schoot langs het kleine raam, alsof hij binnen wilde. Een heftige donderslag volgde. De hut trilde. Het was of de houten zoldering kreunde. Huib zocht in zijn rugzak en knipte een zaklantarentje aan. Op de vierkante houten krukjes zaten ze nu dicht bijeen. De nacht duurde. Eenmaal stond Huib op, stak de tweede lantaarn aan, die aan de zoldering hing en droeg haar het houten trapje op, naar boven.

„Misschien is het prettig, dat hij het licht ziet”, zei hij verklarend, toen hij weer bij hen kwam.

„Ik heb het voor het raampje gezet. Ik ga het vuur ook aanmaken. Hoor! wat is dat?”

Een roep drong tot hen door, zoals ze al wel vaker in de bergen hadden gehoord. Een angstroep was het niet. „Ergens een Senn”, meende Jan. Huib zweeg. Een Senn, zo diep in de nacht?

Ze zaten alle drie op hun knieën wat briefkaarten vol te krabbelen, toen een luid geklop hen opschrikte.

Het was Huib, die opende, en onmiddellijk opzij week. De gids kwam binnen. Zijn gezicht vol bloedstrepen, zijn ogen strak. Behoedzaam liep hij. Nu eerst zagen ze, dat zijn rug geen rugzak droeg, maar iets in een lang gespannen zeil, armen zagen ze om zijn hals. Zonder iets te zeggen, schoten de jongens toe. Even later lag er een mens op een matras gestrekt, en was er van allerlei te doen.

„Prettig dat het vuur al brandt”. De gids was even neergevallen op de bank. „Je had er een pan water op moeten zetten. Hoorde je, dat ik riep, toen je het licht boven neerzette? Dat was een goeie gedachte van je. Het was hulp”.

Het was Huib, of hij nog zelden zo'n goed woord had gekregen. „Was het zwaar?” vroeg hij.

„Heel zwaar. Hij lag in een loodrechte gletscherspleet, vrij diep. Ik kon hem er alleen haast niet uitkrijgen. 't Is jammer dat deze hut geen Hüttenwart heeft, dan had ik niet alléén hoeven te gaan. Hij

was buiten kennis geraakt, anders had hij zelf het touw om zich heen kunnen binden. Nu moest ik er in afdalen.”

„Hoe?”

„Aan een touw. Dat had ik vastgemaakt aan een zware steen. Wel wat gevaarlijk, maar er was geen rots. Nu, 't is gegaan. Hij komt er misschien bovenop. Een arm en een been gebroken, en verder weisz Gott.”

De jongen dacht na. „Dapper doen wat kàn.” Zelf aan het touw, gehouden door de steen, was hij naar beneden gegaan in de ijskloof, had zich handen en gezicht gewond en eindelijk het andere touw om de bewusteloze heen onder schouders en armen gebonden. Toen weer omhoog langs het eigen touw, het andere in de hand, en zelf weer in veiligheid, de ander omhoog getrokken. Alles in storm en noodweer, in ijzige kou van hagel en gletscherwind, met slechts het licht van een lantaarn. Dapper doen wat kán. En — als het nièt had gekund?

„Als het nog maar kàn”, zei de man, alsof hij de gedachten van de jongen had kunnen volgen. „Maar als je terug moet gaan, en de verantwoording op je moet nemen, dat je geweten zegt dat het nièt kan, dàt is het zwaarste.”

Gijsbert kwam op hem toe. „Hij zegt wat”, fluisterde hij. „Ik kan hem niet verstaan.”

„Ik misschien ook niet. Hij lijkt me een Italiaan. Wie van jullie wil straks helpen, hem naar beneden te dragen?”

„Ik”, zeiden ze alle drie tegelijk.

In plaats van een vreugdetocht omhoog, werd het een behoedzame gang omlaag, terug naar het gisteren verlaten dorp. En tòch was het een vreugdetocht. Want is het voor een moeder, die haar zoon verloren waant, — de uitgezonden zoekers waren onverrichter zake teruggekeerd — geen onuitsprekelijke vreugde, hem, zij het gekneusd en gehavend, toch met kàns op behoud te mogen terug ontvangen . . . ?

„Willen jullie nog weer gaan?” vroeg die middag de gids aan het drietal, dat zich nu zo één met hem voelde.

„Ja!” zeiden ze. „Gráág.” En opnieuw togen ze op weg.

Klaar en stralend blauw stond de hemel boven de roepende bergen. „Neuschnee!” zei de gids. „Nù is er geen twijfel. Vanavond vroeg te kooi en vannacht om twéé uur present.”

Ze gingen. Anders dan gisteren. Met grotere vreugde en met grotere ernst. Iets begonnen ze te begrijpen van de machtige roep der bergen. En ook van die woorden op Huibs kaart. „*Was ist hier der Mensch?*”

Kerstfeest in de zomer

MARIAN HESPER-SINT

In de zomervakantie mochten Koen Joke altijd komen logeren bij oom Ab en tante Stina, die zelf drie kinderen hadden, Toon, Jannie en kleine Kees. Oom en tante woonden aan de rand van de duinen. Oom was bloembollenkweker en had daar zijn velden.

Ko en Joke vonden het heerlijk in het ruime kwekershuis. Ze woonden zelf op een klein bovenhuis in Amsterdam, waar straten ver geen sprietje groen te vinden was. Tot vreugde van hun moeder, de zuster van tante Stina, kwamen ze altijd dik en bruinverbrand thuis.

Zelfs een regendag was in het kwekershuis niet erg, je had er zoveel speelruimte. Over het hele huis liep een grote zolder met een flink raam.

Onder de schuine kanten van het dak stonden, netjes gerangschikt, allerlei dozen en manden met dingen die bewaard moesten worden, maar in het midden was het heerlijk ruim om te spelen.

Joke, die veel fantasie had en een beetje dromerig van aard was, verzon dikwijls kleine toneelstukjes. Er hingen langs de wand veel oude kleren, sommige erg ouderwets. Wat een pret om je daarin te vermommen!

Op een middag speelden ze weer met die oude kleren toneel. Het regende pijpenstelen en de wind bolderde om het dak. Kleine Kees liep rond in een pandjesjas, het stond hem allermalst, maar toen hij struikelde over de lange slippers en begon te huilen, wat het toneel meteen afgelopen. Jannie troostte hem en vond dat ze maar wat anders moesten gaan doen.

Toen stelde Toon, de oudste, voor alle rails uit te leggen en met de trein te gaan spelen. Ze hadden al eerder in de vakantie allerlei dozen als huizen en flats beschilderd. De trein reed er tussen door, net een stad. De jongens genoten maar de meisjes boeide het spelen met de trein niet lang. Jannie snuffelde in de dozen en kisten langs de kant. Joke keek mee. „Hé, wat is het donker”, zei ze, opkijkend naar het raam, waartegen de regen gutste. „Het lijkt wel Kersttijd, zeg, zo donker is het.”

„Hier heb je een stukje Kerstmis,” zei Jannie lachend, terwijl ze een mand onder de schuine kant vandaan trok. Tussen het vloeipapier, waarin alles verpakt was, zag je een glimp van kerstboomversierselen.

„O, wat leuk!” riep Joke. „Laten we alles eens uitpakken.” Ze gingen beiden op de grond zitten om al het geglinster te bekijken. Rode klokjes, die zacht konden klingelen, zilveren ballen met witte en rode stipjes en één met een kerstroos erop, hè wat mooi! Er waren ballen waar je diep in kon

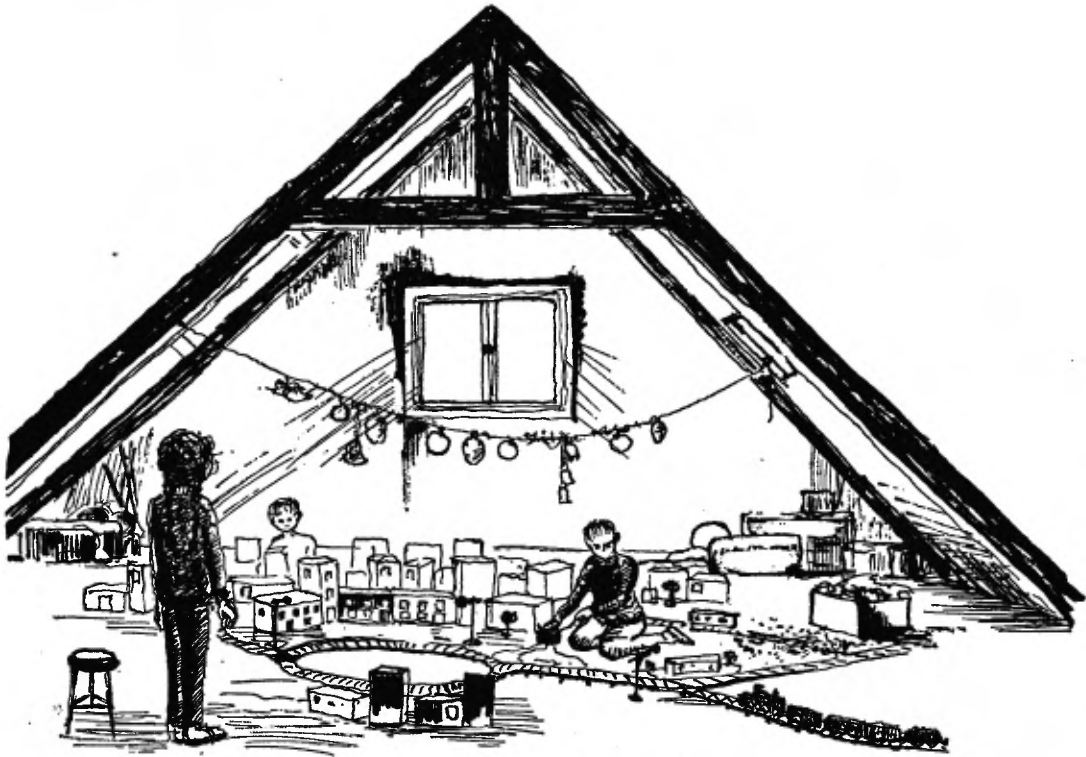
kijken, een grote zilveren klok met een heel mooi geluid, een fluitje waarop je echt blazen kon, een vliegend engeltje en allerlei vogeltjes.

„Jullie hebben weer heel andere dingen dan wij,” zei Joke. Toen vond ze een kaartje met zilverdraad, dat haar op een idee bracht. „Laten we alles aan een draad rijgen en boven de trein en de

huizen hangen. Dan spelen we Kerstmis in de stad." Joke dacht aan de winterse straten, waar tegen Kerstmis, hoog tussen de huizen de versieringen en verlichtingen hingen. De jongens vonden het wel goed. „Als je de draad maar flink hoog hangt, dat we er niet tegenaan lopen en nergens op trapt,” waarschuwde Toon. Nee, stel je voor, ze zouden heus wel voorzichtig zijn.

Jannie stond al op een kist om één kant van de draad aan een balk te binden. „Nou alles aanrijgen en dan knopen we de andere kant van de draad aan de greep van het raam,” besliste ze. Joke gaf alles stuk voor stuk aan, Jannie reeg de draad door de ringetjes. Toen klom Joke op een oud krukje en bond de draad aan het raam vast. Ze schoven de ballen en klokjes wat uit elkaar, het stond prachtig. De wind gaf wat tocht waardoor alles zachtjes draaide en bewoog. Het was net of de zolder er lichter door werd. Keesje zat plat op de grond met de duim in zijn mondje verbaasd te kijken. Wat mooi, o wat mooi vond hij het.

Toon floot en liet de trein rijden, Ko wond een auto op, die langs de doos-huizen reed, net echt. De

meisjes keken stil toe, het zag er zo feestelijk uit. Het engeltje leek wel echt te vliegen.

„Jammer, dat de vogeltjes er niet bij kunnen, maar die moet je om een tak klemmen,” zei Jannie. Joke hoorde het niet, ze was helemaal weggedroomd. Ze zag zichzelf door de stad gaan in de Adventstijd, doof voor het lawaai van het verkeer, omdat zij alleen maar de kerstliedjes hoorde die binnenin haar zongen. Ze kreeg weer dat heel lichte en blijde gevoel dat ze dan had. Ze was op een schoolreisje eens in een donkere grot geweest, maar na een poosje hadden ze in de verte de zon zien blinken, eerst een kleine lichte plek die aldoor groter werd. Zo vond Joke de Adventstijd en daaraan moest ze vaak denken. Het was donker, maar je wist dat het licht kwam, dat het groter werd en naderbij kwam. Droeg je dat licht in de donkere dagen niet mee in je hart? Dat maakte alles zo glanzend en blij . . .

„Hee zeg, slaap je?” Jannie, druk en bedrijvig, had verder in de mand gezocht en hield een tros

kleine zilveren ballen omhoog. Bovenaan de tros waren twee zilveren blaadjes. Joke schrok op. „Mooi,” zei ze.

„Het kan er nog best bij,” meende Jannie.

„Dat kan ik wel zó over de draad hangen, anders moeten we alles weer losmaken,” zei Joke. Ze zette het krukje midden tussen de rails, de jongens mopperden. „Even maar,” zei ze en mikte de tros over de draad.

Was ze te wild? Stond het krukje wankel? Verloor ze haar evenwicht? Niemand zou het ooit weten. Met een gil sloeg ze voorover, de draad brak, alle glinsterdingen gleden naar het midden en waren in een tel veranderd in een hoopje brokken en gruis.

De jongens schreeuwden „uil” en „sufferd” en Keesje, die zijn mooie toverwereld in stukken zag vallen, begon luid te huilen. Joke, pijnlijk opgekrabbeld, stond krijtwit middenin de scherven en keek verslagen naar Jannie.

Het hoofd van tante Stina verscheen boven het trapgat en een verschrikte stem riep: „Kinderen, wat is dat?” Toen zag ze de ruïne. Ze kon geen woord meer uitbrengen.

Joke barstte in tranen uit. „We speelden Kerstmis in de stad. O tante, het was zo mooi, maar ik viel, de draad brak en al uw mooie versiering is stuk.”

„Alleen de vogeltjes zijn over,” zei Jannie, ook al snikkend.

Tante liet zich op een kist zakken en nam huilende Keesje op schoot, die meteen weer zijn duim in zijn mond stak. Toen keek ze naar de verslagen gezichten van de anderen.

„Stil nu maar,” suste ze. „Het is een hele schrik maar het huis staat er nog, zegt oom altijd. Het is erg jammer, en een beetje dom van jullie om met die tere dingen te gaan spelen, maar je maakte het niet expres stuk. Huil nou maar niet meer, en jongens, halen jullie eens stoffer en blik voor de grote stukken en de stofzuiger voor de rest.”

„Tante,” zei Joke en haar stem klonk weer vast, „ik zal elke week iets sparen van mijn zakgeld en als u 12 december op moeders verjaardag komt, heb ik nieuwe versiering voor u.”

„Ik spaar mee hoor, we hebben het samen bedacht”, besliste Jannie.

„Kijk eens aan,” zei tante lachend, „dat komt dan wel in orde. Ruimen jullie maar gauw op, het is droog.”

Ze nam Keesje op de arm en verdween in het trapgat.

Joke veegde de stukken op het blik. Onder alle scherven vond ze nog één rood klokje, dat heel gebleven was. Ze bleef even gehurkt zitten, het klokje op de palm van haar hand. Jij zal met Kerstmis weer luiden, dacht ze. Wat een vreemde middag was het eigenlijk geweest. Kerstmis in de zomer . . . en ze had zoveel gedacht . . . Een zonnestraal viel op het klokje. Ze keek peinzend naar het licht dat het rood liet fonkelen. Kerstmis in de zomer, ja, waarom niet? Het licht van Gods liefde was er altijd, je droeg het mee diep in je hart. Even kreeg ze een heel wijd en ruim gevoel, of ze plotseling ouder was geworden.

Toen rolde ze het klokje behoedzaam in papier en borg het op.

Macaroni

(Vrij naar het Amerikaans)

M. H. GRAAFF-BRESTER

Mattheo, de kraag van zijn te dunne winterjas hoog opgetrokken, veegde verwoed de sneeuw van de stoep. Hu, 't was koud! Hij kon nog steeds niet wennen aan deze Amerikaanse winter.

En aan deze Christmas holiday waar iedereen zo blij mee was, nog minder. Nee, dan kon je nog beter naar school gaan. Daar was hij ook alleen, want er waren maar weinig Amerikaanse jongens uit zijn klas die zich met hem bemoeiden — ze konden zijn naam niet eens behoorlijk uitspreken —

maar het was toch beter dan de hele dag alleen thuis zitten en je vervelen.

Hij pakte de schop, die tegen de deurpost van de winkel stond en wilde juist beginnen een paar bevroren restjes sneeuw van het trottoir te schrapen toen er een dikke sneeuwbal tegen zijn hoofd kaatste, die zijn oren suizen deed.

Met een ruk stond hij overeind en terwijl hij de kou uit zijn haren veegde ontwaarde hij een eindje verder de spottende pretgezichten van twee jongens van zijn school.

Hij bromde een Italiaanse verwensing en balde zijn vuist in hun richting. Maar de jongens riepen plagend: „Hé, Macaroni.”

Het was niet de eerste keer, dat ze de lange bleke jongen deze bijnaam gaven en ze wisten al wat er dan komen zou.

Mattheo werd heet van drift en stormde met de schop in de hand op hen af.

„Zeg dat nog eens, als je durft . . . Macheloni, heet ik . . . hoor je . . .”

Maar de jongens lieten zich niet vangen. „Macaroni . . . macaroni . . .” herhaalden ze uitdagend, daarbij wel zorgend uit zijn buurt te blijven.

Een bekend fluitje deed Mattheo opkijken en bracht hem ook meteen tot zichzelf.

Het was vader, die in de deuropening van de winkel stond en hem riep.

„Laat ze toch . . .” zei vader altijd. „Maak je niet boos . . .”

Ja, misschien had vader gelijk, maar de tranen stonden in Mattheo's ogen, toen hij tenslotte met vader naar binnen ging. Tranen van drift en teleurstelling, omdat hij eigenlijk zo graag met die jongens gespeeld had.

„Laat ze toch” zei vader.

„Maar ze noemen me Macaroni.”

„Laat ze toch als ze er zin in hebben . . .”

„Vindt U dan . . .”

„Ik vindt Macheloni een mooie naam en als ze dat hier niet kunnen uitspreken zijn ze oliedom”; en daarmee was voor vader de zaak afgedaan.

„Ja maar . . .” begon Mattheo.

„Ik heb nu geen tijd meer,” brak vader het gesprek af.

„Daarom kwam ik je roepen. Ik moet nog even een boodschap doen; let jij even op de zaak?”

Mattheo had er weinig zin in. Waar had hij trouwens wel zin in?

Maar als vader zo iets zei, was er nu eenmaal niets tegen in te brengen. Dus slenterde hij door de kleine winkelruimte naar de achterkamer en bleef daar verveeld voor het raam staan.

Inwendig kookte hij nog van woede. Waarom plaagden ze hem altijd? Waarom had hij hier geen vrienden?

Nee, dan was het in Rome beter geweest: arm hadden ze 't er gehad, ja, armer dan nu — maar er was tenminste vrolijkheid geweest in dat nauwe straatje waar ze woonden, vrolijkheid en vriendschap.

Hij dacht aan het kerstfeest, nu juist een jaar geleden, toen ze bij Luigi, de schoenmaker, een kerststal hadden gemaakt voor Pietro, die ziek lag. Later, na de kerkdienst hadden ze op straat nog gedanst en gezongen en Mattheo had kerstliedjes gespeeld.

Hij greep naar z'n fluit; die had-ie tenminste nog. Maar tegelijk legde hij het instrument weer gemelijk op tafel. Hij had er nu ook werkelijk geen zin in.

In de verte sloeg de torenklok drie uur. Onwillekeurig keek Mattheo naar buiten, waar tussen twee hoge flatblokken door nog juist het grauwe silhouet van de kerktoren te zien was. En hij dacht terug aan die eerste dag, toen hij hier met vader gekomen was om een huis te zoeken. Deze driekamerwoning met opzij de douche en de geriefelijke keuken, had hem na de kleine donkere kamertjes in Rome een paleis toegeschenen.

En vader had hem, toen ze hier samen bij het achterraam stonden enthousiast op de schouder geklopt.

„Jongen”, had hij gezegd, „dit is het. Hier zal ik nog eens een beroemd vioolbouwer worden. Wist je dat Stradivarius ook op nummer vijf woonde en vanuit zijn raam ook uitzag op een kerktoren?”

Het moet toch wel een gunstig teken van de hemel zijn, dat we hier hetzelfde vinden.”

Mattheo had geknikt. Stradivarius . . . de naam bracht hem altijd in een soort betovering. Want vader had er een, een echte. Bij alle armoede had hij die toch nooit verkocht en soms, als vader daarop speelde, vergat je alle vervelende dingen van de wereld — dan geleek alles één blijde droom. Mattheo's gedachten werden afgebroken door de winkelbel, die traag rinkelde.

Een klant! Haastig liep hij naar voren. Er stond een lange donkere man voor hem met een viool-kist onder de arm.

„Mijn viool is defect — een snaar gesprongen . . . Is je vader er niet?” liet hij er verwonderd op volgen, terwijl hij onderzoekend de kleine wat rommelige muziekwinkel rondkeek.

„Nee meneer”, antwoordde Mattheo beleefd in zijn beste Amerikaans; „maar als U mij zegt, wat er aan mankeert, kan ik de boodschap wel doorgeven.”

De man aarzelde. „Ik zou er graag op wachten — deze viool is nogal kostbaar, zie je; ik laat hem niet graag ergens achter.”

„Een Stradivarius?” raadde Mattheo.

De man zag hem verbaasd aan en schudde het hoofd. „Hoe kom je daarbij?”

„Wij hebben er zelf een; kijkt U maar”, zei hij trots, terwijl hij de man voorging naar de achterkamer. De man volgde geïnteresseerd en bekeek toen met bewondering de viool van Mattheo's vader.

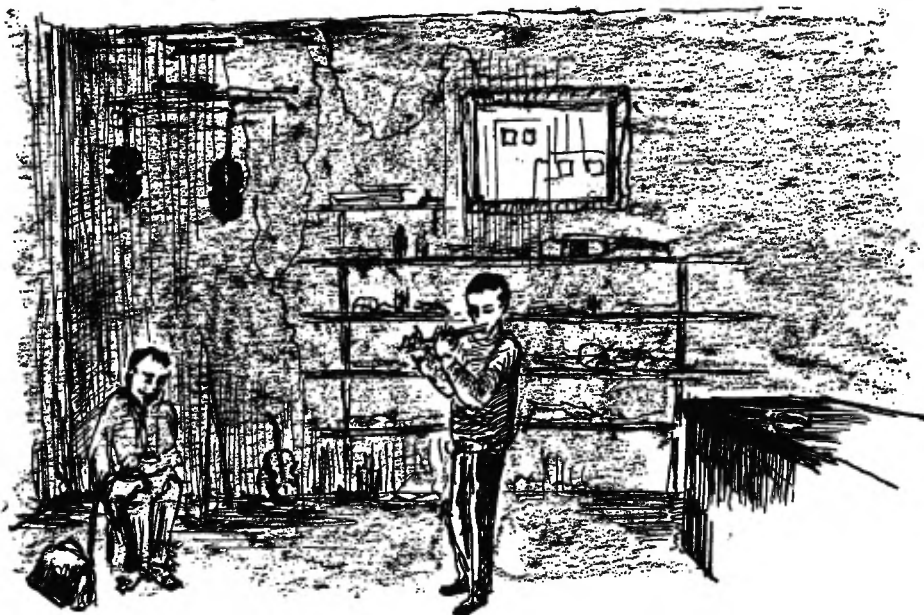
„Ik mag er ook wel eens op spelen,” vertrouwde Mattheo de vreemdeling toe, die hij om een of andere onverklaarbare reden erg aardig begon te vinden.

„Heb je les?” vroeg de man belangstellend.

Mattheo schudde het hoofd: „Mijn vader leert het me, maar dwarsfluiten kan ik beter.”

„Speel dan maar 's wat”, zei de man, terwijl hij op z'n gemak op een krukje ging zitten; „dan wacht ik hier zolang tot je vader terugkomt.”

Mattheo liet het zich geen twee keer zeggen; hij nam zijn fluit en speelde — een Italiaans kerstliedje — een wijsje dat zijn moeder altijd zo mooi gevonden had. En nog andere Italiaanse melodieën speelde hij.

De vreemdeling luisterde, zijn hoofd gesteund in zijn hand.

„Hoe heet je?”, vroeg hij, toen Mattheo ophield en hem vragend aankeek.

„Mattheo meneer.”

„Zo — uit Italië dus — hier zouden we je Matthew noemen.”

„Ja meneer, we zijn een jaar geleden geïmmigreerd.”

„En hoe vindt je 't in Amerika?”

Mattheo haalde zijn schouders op. „Ik heb geen vrindjes — ze noemen me altijd Macaroni”, barstte hij toen opeens los.

„Macaroni?” De grijsbruine ogen van de man begonnen te twinkelen. „Omdat je zo lang en bleek bent?”

„Omdat ik Macheloni heet en dat kunnen ze niet uitspreken”.

„Hoor eens Mattheo,” zei de man „zou je zin hebben op onze Christmas party te komen? Ik ben muzikleraar, zie je, met mijn leerlingen hebben we deze week een muzikale kerstavond, waar liederen uit allerlei landen worden gespeeld en waar de jongens ook iets van die landen vertellen. Misschien wil je er die Italiaanse liedjes spelen?”

Mattheo staarde de man in verbazing aan.

„Mag ik dan zomaar meedoen?”

„Natuurlijk, je bent van harte welkom; we zijn met jongeren uit allerlei landen, met blanke en negerjongens. Het kerstfeest is toch voor iedereen; de Heer Jezus heeft ook niemand buitengesloten”. Mattheo zweeg: er welden tranen naar zijn ogen — want de laatste woorden van de klant herinnerden hem plotseling heel sterk aan zijn moeder, die hem altijd verteld had van Jezus, die de Heer van alle mensen was.

Maar tijd om iets te zeggen was er niet meer, want de winkelbel rinkelde en Mattheo's vader kwam binnen . . .

Al spoedig had hij de viool van de ander onder handen en terwijl hij met een teder gebaar van zijn vingers langs de snaren streek, bezag hij het kostbaar instrument met kennersblik.

Toen keek hij de klant aan. „Het zal me wel een paar uur kosten deze werkelijk goed voor U in orde te maken. Morgenochtend kunt U 'm halen.”

De man fronste de wenkbrauwen.

„Maar dat kan niet” zei hij op verschrikte toon. „Ik moet vanavond spelen op een kerstbijeenkomst van zeker honderd mensen — in een rusthuis. Er is helemaal op gerekend, dat ik kom.”

Mattheo's vader zuchtte eens, keek de klant nog eens aan en van hem naar het instrument. „Komt U dan vanavond om half acht even langs, ik zal zien dat ik hem voor elkaar krijg. En in ieder geval kunt U spelen. In het ergste geval mag U mijn instrument vandaag lenen.”

„Uw instrument? Nee, dat mag U . . . dat kunt U niet doen. Uw zoon heeft hem me laten zien. Die is te kostbaar om uit te lenen.”

De vioolbouwer haalde de schouders op. „Op kerstfeest kan alles”, zei hij alleen.

De klant putte zich uit in dankwoorden; „ik heb Uw adres dus niet tevergeefs gezocht”, zei hij. Een ogenblik later liep Mattheo met hem naar de deur.

„Mag ik ook iets over Italië vertellen op die . . . eh . . . party?” vroeg hij verlegen.

„Als je wilt”, antwoordde de leraar. „Je mag ook een nationaal costuum aantrekken, als je dat hebt tenminste.”

Mattheo knikte; hij had nog een mutsje, dat jongens in Napels wel eens droegen als ze muziek maakten; dat kon hij wel meenemen.

En mocht hij hetzelfde spelen als hij zo even had laten horen?

„Ja en nog wel iets anders ook.”

„Kijk — dat is ook toevallig”, zei de leraar, terwijl hij buitengekomen enthousiast naar twee jongens wenkte, die zijn kant opkwamen; daar heb je twee van mijn leerlingen. Ze komen ook morgen; je moet maar even met hen kennismaken.”

Toen Mattheo keek, schoot hem een brok in de keel; warempel, het waren ze; dezelfde jongens die hem een uur geleden hadden uitgescholden. Zoiets kon toch ook alleen hem overkomen.

Toen ze naderbijgekomen waren, keek hij wat schuw een andere kant op en beet zich op de lippen. De leraar scheen echter niets van zijn verwarring te merken.

„Hallo boys” zei hij joviaal; „dit is Mattheo; hij komt op onze party morgen; hij kan dwarsfluit spelen.”

„O”. De jongens zwegden wat schutterig en verlegen; toen stak de grootste van de twee zijn hand uit. „Ik heet Peter” zei hij „en . . . eh . . . sorry voor daarnet.”

„Ik heet Raymond”, zei de ander; „mijn vader en moeder komen uit Frankrijk; we vinden het leuk als je met ons meegaat.”

„Ga je nu ook mee?” vroeg Raymond, toen de muzikleraar in zijn wagen was gestapt en wegreed. Mattheo ging mee; een poos lang liepen ze zwijgend; toen stonden ze voor een hoge flat.

„Hier woon ik”, zei Raymond; „ga je mee naar binnen; dan gaan we spelen; ik maak poppen voor een kerststal.”

Met z'n drieën gingen ze naar binnen en in de lift naar boven.

Met z'n drieën kwamen ze een uur later weer naar buiten; in het donker liep Peter nog even met Mattheo mee naar huis.

„Tot morgen,” zei hij bij het weggaan. „We komen je halen.”

Toen Mattheo binnenkwam zat vader nog vol toewijding gebogen over de viool van de muzikleraar; hij keek nauwelijks op, zo verdiept was hij in zijn werk. Maar hij neuriede zacht de kerstmelodie, die Mattheo op de fluit had gespeeld.

Mattheo zei niets; maar liep naar de achterkamer en pakte zijn fluit. Kerstfeest voor alle mensen, voor alle volken, dacht hij en weer zag hij in gedachten zijn moeder voor zich, zoals ze hem het kerstverhaal verteld had.

En hij dacht aan Luigi en Pietro in het nauwe straatje in Rome.

Buiten sloeg de torenklok zes zware slagen.

Mattheo keek door het raam; vanavond zouden ze naar de kerstdienst gaan, dacht hij en een gevoel van grote vreugde doorstroomde hem. Want kerstfeest was het ook hier, in het nieuwe land. Gods liefde was overal! Toen speelde hij het kerstlied.

En hij merkte niet hoe zijn vader zachtjes van zijn werk opstond, naar de achterkamer liep en zijn Stradivarius greep.

Even later speelden ze samen.

De puzzle

CLAUDIA ZIMMERMAN

Ten Noorden van de lijn Niger-Tsaadmeer woont het blanke ras. Dit ras kunnen we verdelen in de volgende taalgroepen . . .”

De klas dommelde in onder het dictaat over de Afrikaanse bevolkingsgroepen; het was weinig boeiend; de stem van de lerares was zacht en eentonig en bovendien trok er net buiten een enorme stoet mensen voorbij, die het hele verkeer ophield. Geen wonder dat alleen de allerbraafsten het dictaat perfect hadden.

Ronald speelde — gevaarlijk — met zijn vulpen en zuchtte. Hij verveelde zich vreselijk. Was er nou niks wat hij kon doen? Opeens kreeg hij Judith in het oog. Wacht eens, die zou wel een puzzeltje bij zich hebben. Hij scheurde een blaadje uit zijn dictaatschrift en pende:

„Stuur alsjeblieft een puzzeltje naar me toe. Ik verveel me dood — R.B.”

Met succes werd het naar de andere kant van het lokaal gesmokkeld; even later was er een pakje onderweg naar Ronald, dat een puzzeltje bevatte, met de volgende instructies:

„Er komt „Een jaar het beste” uit. Elk woord heeft een aparte kleur. Je mag afbreken waar je wilt. Veel succes. — J. R.”

Op weg naar het volgende uur porde Ronald in Judiths rug. „Ik heb 'm helemaal uit, zeg! Is-tie goed?”

Judith keek naar het letterpuzzeltje. Het eerste woord was „Nee”, dan kwam „Beest” en dan nog iets, maar ze wist al dat het fout was. „Sufferd”. Ze greep het uit zijn hand en in een oogwenk was zijn produkt vernietigd. Ik heb je toch gezegd dat er — kijk, zó! — „Een jaar het beste” uitkomt! Je bent een ezelsveulen!”

Ezelsveulen.

Het was een woord dat ze er zo maar uitflapte om aan te duiden hoé suffig hij gedaan had. Maar Ronald was er diep beledigd door. Hij bromde wat en was in een paar stappen verdwenen.

Judith haalde haar schouders op.

Maar onder Duits wist ze dat ze zich er toch wel zorgen over maakte. Hoe was het mogelijk, dat ze over zo'n kleinigheid ruzie kregen? Ze kende Ronald nu meer dan een jaar en zat sinds een paar maanden bij hem in de klas... dit was toch wel echte ruzie. Hij was zo kwaad weggelopen. Ze had het natuurlijk niet moeten zeggen...; het was niet leuk te horen te krijgen dat je een ezelsveulen bent...

Judith steunde haar hoofd in haar handen en was met haar gedachten allesbehalve bij haar Duitse grammatica. Zou ze... zou ze dan excuus aanbieden? Nee — dát nooit!

Dezelfde middag, het laatste uur, werden de rollen voor het kerstspel uitgeschreven. Ronald had al een herdersrol; er moesten zes herders zijn, uit dezelfde klas: drie vrouwelijke, drie mannelijke. Eerlijk verdeeld.

„Laat eens kijken, ik zoek nog een herderinnetje...”; de leraar keek rond.

„Jij wordt het vást, Judith”, fluisterde haar buurmeisje.

„Och klets”, weerde ze luchtig af. De waarheid was dat ze die rol niet wou hebben — als ze hem ooit kreeg. Ze zou alles samen met Ronald moeten doen, en dat was ondraaglijk. Ze zou óf wel haar excuus moeten aanbieden, óf niet tegen hem spreken, en dat zou de anderen opvallen. „Ik zou zeggen... Judith Ruitenga.”

„Wat heb je toch, kind”, vroeg mevrouw Ruitenga. „Je eet ook minder dan anders. Zenuwen voor het kerstspel?”

„Dat denk ik wel, mam”, antwoordde Judith lusteloos. Ze durfde niet te zeggen dat die ruzie met Ronald haar nog steeds dwarszat.

De ochtend voor het kerstspel ging ze heel vroeg van huis. Het zou in de kerk zijn, na het tweede lesuur. Maar ze moesten nog repeteren en aankleden. Ze hadden wel niet verwacht dat er een kleedkamer met stromend water voor hen klaar zou zijn, maar toch ook niet dit kleine ijsskoude onherbergzame kamertje, waar je de deur niet in kwam van de rommel. Ronald wikkelde zich in zijn herderspij (een stuk oud gordijn) en trachtte vergeefs een stuk touw om zijn middel te knopen. Zó ging het telkens los; iemand anders moest het steviger doen. Hij keek rond. De anderen waren al aan 't oefenen. De enige in het kamertje was Judith. Zou hij...? Och, waarom niet? Als ze niet wou moest ze 't zelf weten.

„Judith!”

Ze keek op, een verbaasde, maar niet onvriendelijke uitdrukking op haar gezicht.

„Help je me even met dit touw?”

Even aarzelde Judith; toen pakte ze het stuk touw, dat hij verlegen grijnzend ophield. Het ging

zo ook prettig, zonder moeizaam excuus vragen; het was alléén door een eenvoudige samenwerking, die bij Kerstmis hoorde. De vrede...

Vrede?

Het stuk touw lag slap in haar hand. De vraag rees in haar op: was er wel vrede gesloten? Ze fronste haar wenkbrauwen en maakte een tweede knoop. „Laat ik maar niet zaniken”, dacht ze, „en niet zulke grote woorden als „samenwerking” en „vrede” gebruiken. Dan komt het vanzelf wel goed.”

„Ezelsveulen!” gilte Ronald. „Je hebt veel te strak aangetrokken! Ik stik zowat!”

En Judith lachte luidkeels, terwijl ze de knopen losser maakte. Dit was waarschijnlijk zijn manier om te zeggen dat ze elkaar in die kerstsfeer maar moesten vergeven — en niet zulke grote woorden gebruiken, bestrafte ze zichzelf.

Bij de levende lichtjes

GERA JANSMA-VAN SCHOUWENBURG

Het is nog bijna donker in de straat. Maar Geert ligt al te kijken voor het raam. Net als iedere ochtend heeft vader, voordat hij naar kantoor gaat, zijn „grote zoon” naar beneden gebracht en met een flinke zwaai op het divanbed neergezet.

Vanaf zijn vaste plaatsje ziet Geert hoe de dag begint.

De dames Brom, schuin aan de overkant, zijn altijd vroeg bij de pinken. De ouderwetse rolgordijnen zijn al opgetrokken. „Lancasters” heten die, zegt moeder, en er hangen allemaal kleine witte balletjes langs de onderkant.

De politieagent van twee huizen verder stapt op zijn dienstdiener. Voor hij de hoek om gaat steekt hij even zijn hand op: ha, die Geert!

In het groentehalletje recht tegenover het huis waar Geert woont floepen de lichten aan. De melkboer is in aantocht, dat kun je aan de rammelende flessen horen. Bång. Met een harde slag wordt de deur bij de burens dichtgeslagen. Drie paar voeten rennen de straat op: naar school! Voorop holt Kees, achter hem aan Mieke met kleine Anneliesje aan de hand. In 't voorbijgaan zwaaien ze en roepen: „da-ag”. Geert wuift terug, een beetje verdrietig omdat hij niet mee kan. Hij zal nooit zo laat van huis gaan, als hij weer naar school mag, vast niet. Hij zucht eens. Hij ligt al zo'n poos, en 't zal nóg een hele tijd duren, heeft de dokter gezegd.

Wat blijft het donker vandaag. Nog een paar nachtjes slapen, dan is het Kerstmis.

In 't groentehalletje staat een kerstboom met brandende lampjes: rood, geel, groen en blauw. De hele dag zijn ze aan. Eerst vond Geert het wel gezellig om naar de lichtjes te kijken. Nu ziet hij ze al haast niet meer. Je went er aan.

Langs de overkant gaat de postbode van huis tot huis. Soms slaat hij een nummer over, maar in de meeste bussen duwt hij wel iets naar binnen. Steeds loopt hij een paar passen en staat dan weer even stil. Als het stapeltje post in zijn hand op is, neemt hij een nieuw pakje uit de grote leren tas. Zo ver hij zien kan volgt Geert met zijn ogen de besteller. Dan hóórt hij hem alleen nog: stukje lopen, poosje stilstaan, verder lopen. De stappen komen nu langs deze kant dichterbij. Even later gaat de bode langs het raam. Hij lacht en knikt naar binnen, steekt veelbetekenend een hand vol brieven op. Bij de deur houdt hij stil. Met een zacht plofje valt er iets in de bus.

„Moeder, post!” Er komt nooit veel, soms een drukwerkje, en één keer in de week een brief van Oma.

Moeder loopt de gang in en tilt het glazen ruitje van de brievenbus omhoog. Lachend komt ze binnen. „Is er iets voor mij?” vraagt Geert nieuwsgierig. Moeder knikt: „Je boft, drie stuks, allemaal voor jou.”

Twee kleurige prentbriefkaarten en een witte envelop met een mooie nieuwe kinderpostzegel. Met glanzende ogen bekijkt Geert ze: een kerstkaart van Oma en een van de juffrouw van school. Hij doet de enveloppe open: nóg een kerstgroet, een grote dubbele kaart. Voorop staat een gekleurde tekening van een grote kring kinderen, die elkaar de hand geven. Binnenin links hebben alle jongens en meisjes van de vijfde klas hun naam gezet. Rechts heeft de juffrouw geschreven: Goede Kerstdagen! Kijk, er staat nog meer, met groene letters gedrukt. „Moeder, kan ú dat lezen?” Moeder buigt zich over de kaart. „— Season's greetings — dat is Engels,” zegt ze, „dat betekent zo iets als: groeten voor de feestdagen. 't Staat er ook in het Frans, kijk maar.” Langzaam spelt Geert hardop: „— Meilleurs Voeux —”, wou moet je zeggen, dat weet hij van de Franse les, „— Beste wensen —”, vertaalt hij.

In nog twee talen is het gedrukt, maar die kunnen ze niet lezen. En rechtop, in een groen vakje staan héél gekke tekens. „Dat zal wel Chinees zijn”, meent moeder. Ze gaat naar de keuken.

Geert zet de kaarten naast elkaar op de vensterbank, de dubbele in het midden. Stil ligt hij te kijken. Soms neemt hij er een op, draait hem om en om, en zet hem dan weer neer.

Als moeder even later binnenkomt met een beker melk, ziet ze de kaarten staan. „Wacht eens, jongen. Ik weet wat”.

Ze gaat naar de kast en haalt van de bovenste plank een schoendoos. Er zit wat kerstversiering in van verleden jaar. Ze legt drie rode kandelaartjes op bed en zoekt er drie witte kaarsjes bij uit. Voor iedere kaart zet Geert nu een kandelaar met een kaarsje neer. „Vanmiddag, als het donker wordt, mag je ze branden”, belooft moeder.

Even over vieren komen de buurkinderen uit school. Nu lopen Mieke en Anneliesje voorop, Kees slentert achteraan, de handen in de broekzakken. Ze zien de flakkerende vlammetjes bij Geert op de vensterbank. Hij tikt tegen het raam. „Komen jullie?” „Even vragen”, roept Mieke.

Een paar minuten nadat ze verdwenen zijn, komt het drietal terug. Met zijn viertjes zitten ze in het halfdonker te kijken naar de kaarsjes. De vlammetjes flikkeren en werpen hun schijnsel op de kerstkaarten. Aan de overkant in 't groentehalletje branden star en stijf de kleurige lampjes in de kerstboom.

„Ik vind echte kaarsjes véél mooier”, zegt Mieke. Geert knikt: „Echte kaarsjes bewegen steeds, je kunt er altijd door naar kijken”. Hij schrikt. Zou Kees het niet vervelend vinden, zo bij die vlammetjes te zitten? Maar Kees wijst met zijn vinger naar de kaarsen. „Weet je hoe ze in Denemarken brandende kaarsen noemen? Dat heeft juf verteld. „Levende lichtjes” zeggen ze daar”.

En zacht voor zich heen herhaalt Geert: „levende lichtjes . . .”

Anneliesje grijpt naar de kaarten en pakt die van Oma.

Er staat een lantarentje op getekend, zwart en wit met rode ruitjes. Door de ruitjes heen is een brandend lichtje te zien. „Deze is mooi”, zucht het kleine meisje. „Hier Geert”, ze duwt de kaart naar hem toe, „ga je vertellen? Toe nou,” „Vertellen?” zegt Geert verschrikt. Dikwijls verzint hij verhaaltjes voor zijn kleine vriendinnetje, maar nooit als de anderen er bij zijn. 't Staat zo kinderachtig en Kees zit bij hem in de klas!

Maar Anneliesje houdt aan. „Van die kaart Geert. Doe 't nou.”

„Ik vind déze het mooist”, Mieke heeft de derde kaart in haar handen. Die is helemaal rood en wit. Twee meisjes in wijde hoepelrokken dragen hoog voor zich uit een brandende kaars. In de verte zie je huizen, een stad. De meisjes kijken om, alsof ze zeggen willen: ga met ons mee!

Geert aarzelt. Hij neemt de kaarten van Mieke en Anneliesje terug, en zet ze weer op de vensterbank, een beetje dicht bij elkaar. De kaarsjes schuift hij er voor. Door de beweging gaan de vlammetjes even wat hoger branden, en het lijkt of de figuurtjes op de kerstkaarten gaan leven.

„Er was eens” — begint Geert langzaam, „er was eens een lantarentje. Het was een kerstlantarentje, maar dat wist niemand. 't Stond in een hoekje van een oude schuur midden tussen de spinne-

webben. Eigenlijk was het niet mooi, de ruitjes waren gebarsten en stoffig. Dat kwam, doordat geen mens er ooit naar keek. Maar vroeger was het wél een mooi lampje geweest. Toen werd het geregeld gepoetst en gewreven. Dan glommen de glaasjes. En binnenin brandde een lichtje, dat helder naar alle kanten scheen. Maar het allermooist straalde het lampje, wanneer het aangestoken werd in de kerstnacht. Dat was al zo lang niet meer gebeurd. Nu stond het maar stil in zijn donkere hoekje. Het zuchtte eens diep. Dat hielp niets. Het licht binnenin was uit en bleef uit. „Werd ik nog maar één keertje, één enkel keertje, aangestoken om te branden in de kerstnacht?”. Dat was de wens van het oude lantarentje.

Maar niemand, die het hoorde. En daarom bleef het stil in dat donkere hoekje staan.”

Geert houdt even op. Ze kijken alle vier naar de eerste kaart, en ongemerkt draaien de hoofden het rijtje langs, voorbij de kring van kinderen, naar de twee meisjes met de lange kaarsen.

„Die meisjes” — verzint Geert verder — „die meisjes zouden naar een feest gaan. Het was een gróót feest, waar heel veel kinderen naar toe gingen. Ze hadden ieder een mooie lange kaars meegenomen, want ze moesten een heel eind lopen, en het was donker. Het was de avond vóór Kerst. Terwijl ze samen op weg waren, letten ze niet op waar ze liepen. Ze keken maar steeds naar het lichtje van hun kaars. En toen verdwaalden ze.

„Zijn we er nu nog niet? Ik word zo moe”, vroeg het kleinste meisje. Ze bleven stilstaan en keken om zich heen. Maar er was niemand aan wie ze de weg konden vragen. ’t Zal toch niet ver meer zijn’, antwoordde het grote meisje. Hoe ze ook liepen, ze vonden de weg niet. De kaarsen werden steeds kleiner. De jongste van de twee meisjes struikelde en liet haar kaars vallen. Het lichtje floepde uit en ze konden hem niet meer vinden. Nu gingen ze met één vlammetje verder. Het brandde al lager en lager en ze kregen het hoe langer hoe kouder. Ze kwamen bij een oude schuur. Omdat ze zo moe waren gingen ze naar binnen met het laatste restje van de kaars. Ze stommelden wat rond, om te kijken of ze ergens zitten konden. En toen, in een hoekje, vonden ze . . .” Geert houdt even in.

„’t Lantarentje!” juicht Anneliesje.

„Ja, precies”, knikt Geert, „daar stond het lantarentje. Met het restje van hun kaars konden ze nog net ’t lichtje in het oude lampje aansteken. Eerst flikkerde het erg, het leek wel of het weer uit wou gaan. Maar toen ging het steeds beter en een poosje later brandde het rustig. De meisjes

namen hun zakdoek en poetsten voorzichtig de ruitjes schoon. 't Lijkt wel een kerstlantaarntje — zeiden ze tegen elkaar. Even ging het lichtje wat hoger branden, net of het wilde zeggen: zo is het! Ze namen het lampje op; misschien dat ze nu de weg weer konden vinden. En ze gingen de schuur uit. Toen ze weer buiten stonden kwamen er andere kinderen aan. „Gaan jullie ook naar het feest?” vroegen die. Nu liepen ze allemaal mee, achter het lantarentje, dat helder scheen. Het straalde van blijdschap, net als vroeger.

Steeds meer kinderen kwamen er bij, tot ze waren waar ze wezen moesten. En al die kinderen gaven elkaar een hand en vierden het grote feest . . . Weten jullie wat voor feest?”, vraagt Geert plotseling.

„Kerstfeest”, zegt Mieke. „'t Was toch ook een k erst-lantaarntje”, voegt Anneliesje er slim aan toe. Ze lachen en Geert wijst de middelste kaart aan. Voor alle kinderen van de hele wereld is het Kerstfeest er. D at betekent die kaart”. Hij kijkt schuin naar Kees. „Dat heb je mooi verzonnen”, zegt die, „en 't is nog w aar ook!”

De drie kleine kaarsjes van Geert zijn nu bijna opgebrand. Het is niet meer te zien wat op de kaarten staat.

Moeder komt de kamer binnen, verwonderd dat de kinderen daar zo stil in het donker zitten.

„Geert heeft een verhaal verteld, z o mooi”, zucht Anneliesje.

„Ja”, zegt Mieke, „bij de levende lichtjes . . .”

Een oude fabel

MIEN LABBERTON

In de nacht van Jezus' geboorte, toen de herders weggegaan waren van hun vuren en hun kudde om het Kind te gaan zoeken in een stal, zoals de Engel hun dit had gezegd, kwam vanuit het nachtdonkere bos een wolf aansluipen. Hij keek verbaasd naar de flauwvlammende vuren, loerde naar links en naar rechts en zei tegen zichzelf: „Vannacht maak ik een goede kans. Er zijn haast geen mensen bij de schapen, alleen een stokoude man die niet hard lopen en niet goed mikken kan. Ik maak een beste kans!” En hij likte zich de lippen, hij had honger, hij ging harder lopen.

Maar hoe dichterbij hij bij de schapen kwam, des te langzamer werd zijn gang. Hij kon ze nu al zien, grijswitte vlekken op de donkere grond. Nu was hij het achterste schaap genaderd, hij hoefde slechts  en sprong te nemen. Maar hij nam die sprong niet. Hij liep langzaam op het schaap toe en ging naast haar liggen. Het schaap hief de kop op. „Ik ben niet bang voor je”, zei ze, „is dat niet vreemd? Ik ben niet bang voor je”.

De wolf zei: „Nee, het is niet vreemd, want ik wil je geen kwaad doen. Dat voel je zeker.”

„Ja, zo zal het zijn.”

De hemel die zo licht was geweest, behield nog een zilvergrijze schijn, die op de ruggen van de schapen viel. Een lam kwam naast de moeder liggen en speelde met de staart van de wolf. Er ging even een rilling door het moederschaap heen, maar ze bleef toch rustig liggen, ze zag hoe de wolf langzaam begon te knagen aan een droog stuk brood, dat een herdersjongen had weggeworpen.

Door de stilte van de nacht klonken de tonen van een fluit. Alle schapen hieven even de kop omhoog. Ze herkenden het geluid. Het was de fluit van de jongste herder, waarmee hij hen altijd riep

als ze te ver afgedwaald waren. Nu was het hen, of de fluit een nieuwe melodie had gevonden. Het was een melodie die ze nog nooit hadden gehoord en die hun toch niet vreemd was. Vanuit de verte dreef het geluid naar hen toe.

Het moederschaap keek naar de wolf, die naast haar lag. Hij knaagde niet meer, het was of ook hij luisterde naar de verre fluit, die zo helder zong in de nacht. „Het is een vreemde nacht”, dacht het schaap, „mijn lam speelt met de staart van een wolf en ik ben niet bang. Alle vrees is gevlucht. Het is een zeer schone nacht...”

Ze wendde haar kop naar de wolf en zei zacht: „Je ligt hier naast me alsof we vrienden zijn.”

„Ja...”

„Je ogen flikkeren niet, je tong is stil.”

„Ja...”

„Hoe komt het?”

„Ik weet het niet. Ik weet alleen dat ik vannacht niet doden mag en niet doden wil.”

Het schaap kauwde op een bosje verdroogd gras. Toen ze het laatste halmpje doorgeslikt had, vroeg ze:

„En morgen?”

„Dat weet ik niet.”

Het schaap begon wat onrustig te worden. Met haar kop duwde ze het lam wat meer terzijde, maar even later liet ze het toch weer stil begaan. Het diertje had slaap gekregen en liet zijn kopje rusten tegen de ruige, donkere flank van de wolf, die heel stil lag. Heel ijl en vaag begon in de verte een vogel de allereerste morgenschemering te begroeten. Het waren slechts enkele maten van het lied dat hij te middagtij zou zingen. Het schaap luisterde er naar en hoorde in gedachten méér dan de vogel zong.

Het vroeg:

„Als het vannacht kan, waarom dan morgennacht nièt?”

Maar de wolf zweeg.

Het schaap gaf het niet op. Het vroeg opnieuw:

„Als je vannacht vriendelijk en verdraagzaam kunt zijn voor mijn kleine lam, zodat het geen vijandschap voelt opkomen in zijn jonge hart, waarom dan morgennacht nièt?”

Maar de wolf zweeg.

Nòg gaf het schaap het niet op.

„Je moet me antwoorden”, zei ze. „Als je vannacht voelt dat je niet doden mag en niet doden wil, waarom voel je dat dan morgennacht niet? Zijn alle nachten niet aan elkaar gelijk?”

In de verte verstierven de laatste klanken van de fluit. Ze bleven hangen boven de heuvels, alsof ze nog juist even het nieuwe morgenlichten begroeten mochten en dreven dan een onbekende einder tegemoet.

„Nee”, zei de wolf. „Alle nachten zijn niet aan elkander gelijk. Nog niet.” Hij schudde het lamskopje van zich af en stond op. „Ik ga nu maar”, zei hij. Zijn stem had een andere klank dan gewoonlijk, het rauwe, bitse, het snauwende was er uit weg.

Het schaap lag hem na te kijken, met het lam dicht tegen zich aan. Het lam dat met de staart van de wolf had gespeeld. „Nog niet”, herhaalde het schaap dromerig in zichzelf. „Wat bedoelt hij daarmee? Bedoelt hij, dat de tijd eenmaal zal komen, dat het wèl zo zal zijn? Niet voor één nacht vrede, maar voor alle nachten? Was dat het nieuwe lied dat de fluit liet aanklinken vanuit de verte?”

De herders keerden terug uit Bethlehems kleine stal. Ze spraken niet. Boven de hoogste heuveltop gleed een eerste zonnestraal en raakte de aarde.

Kerstmis op de Bremberg

Voor de oudere kinderen

MARIJKE VAN RAEPHORST

En hoe vindt Marjan het?”

Marjan haalde stuurs haar schouders op en bleef zwijgen. Wat moest ze zeggen? Al de maanden die ze in het gezin van de jongens Wibaut had doorgebracht, verlangde ze naar het eerste feest. Een echt feest! Hoe dikwijls had Freekje daar niet van verteld. „Op Pasen gaan we eieren rapen en versieren we de tafel en eten allerlei lekkers. . . matses en chocolade-kuikens . . . kèn jij matses? En op onze verjaardagen hangt vader de slingers op, met lampions ertussen en 's avonds branden ze. En als het Kerstmis is . . .”

Marjan had nooit matses gegeten, maar ze begreep uit het verhaal van Freekje dat het heel dun Paasbrood is, dat met dik boter en suiker verrukkelijk smaakt. En op haar verjaardag hadden nooit slingers met lampions boven haar hoofd gehangen, want dan hadden ze in de Margaretha-stichting wel aan de gang kunnen blijven. Daar waren vierhonderd kinderen. Maar hier, bij vader en moeder Wibaut, kon dat allemaal wèl. Doch ze had er nog niets van gemerkt, want sinds de grote vakantie, toen zij plotseling naar een voogdij-gezin mocht, was niemand jarig geweest. En de Sinterklaasavond was wel reuze fijn geweest, met pakjes en zo, maar niet wat Marjan zich voorstelde van een feest. Versiering en muziek waarbij je zingen kon . . . En nu werd het Kerstmis en de eerste voorbereidingen waren al getroffen.

„Onze dochter doet mee dit jaar,” had moeder Wibaut hartelijk gezegd, toen zij op een avond het stugge haar van Marjan nat maakte en in krullen spelde. „Als je een idee hebt, kom er dan maar mee voor de dag. Drie zondagen dit jaar, we maken er drie Kerstdagen van!”

En nu ineens was alles veranderd. Moeder Wibaut voelde zich niet prettig en moest rust houden van de dokter. Zij hoefde niet in bed te blijven, maar alles heel kalm aan en vooràl geen extra drukte. Vader en moeder hadden gepiekerd hoe dat nu moest met die „drie dagen Kerstfeest”. Hun

eigen jongens zouden dit wel begrijpen en er toch iets goeds van maken. Maar Marjan, die nog zó weinig feestelijks had beleefd in die grote inrichting en nu zo gespannen uitzag naar het Kerstfeest in een gewone familie. Tot vader ineens een prachtige inval had. Waarom zouden ze niet met hun allen naar de Bremberg trekken, waar ze vroeger met het hele gezin weleens een zomercursus volgden? De jongens, die toen nog kleuters waren, speelden in het bos met een paar „juffies” en leerden, als het regende, in een grote tent alle mogelijke spelletjes. Terwijl vader en moeder Wibaut met de andere volwassenen naar de lezingen luisterden en 's morgens en 's avonds de Bremberg bestegen om boven, in de Kapel, samen te zijn. Als er tegen Kerstmis een familie-reunie werd aangekondigd, zei moeder Wibaut altijd heel beslist: nee hoor, Kerstmis vier je thuis. Maar in dit geval . . . Er werd geschreven en getelefoneerd en op een avond, na de maaltijd, legde vader aan hun drietjes het plan voor. De jongens vonden het direct reusachtig. De Bremberg lag midden in de bossen. Voor het grote huis, in de vallei, was een grasveld waar je fijn kon volleyballen. En in één van de slaaphuisjes, die in het bos verscholen stonden, kregen zij twee kamertjes, terwijl Marjan, in hetzelfde huisje, een kamer met een ander meisje zou delen. Natuurlijk waren er nog meer kinderen, misschien ook jongens van hun eigen leeftijd . . . Freekje kon nauwelijks op zijn stoel blijven zitten van enthousiasme.

„En hoe vindt Marjan het?” vroeg vader nog eens. Marjan plukte aan de mouw van haar trui en zei toen kort: „Ik weet niet hoe het is.”

„Nou, dat vertelde vader je toch net,” antwoordde Paul korzelig. „Wat moet je dan nog méér weten?” Paul, lange gymnasiast van vijftien, kon niet zo best met Marjan overweg. Hij zat in een jongensklas, had thuis alleen maar Freekje en eigenlijk wist hij niet eens goed hoe je met zo'n meisje moest omgaan. En Marjan begreep hij helemaal niet. Het ene ogenblik was ze vrolijk en met van alles bezig, dan kon zijn moeder haar nauwelijks in bed krijgen. En dan ineens zat ze vreselijk in de put, wilde niets en kon niets . . . eenmaal had hij haar zelfs huilend in de keuken aangetroffen, om niets! Hij had zich geen raad geweten. En nu weer dat verongelikt gezicht, terwijl het toch om moeder gedaan werd. Moeder, die zoveel over had voor Marjan.

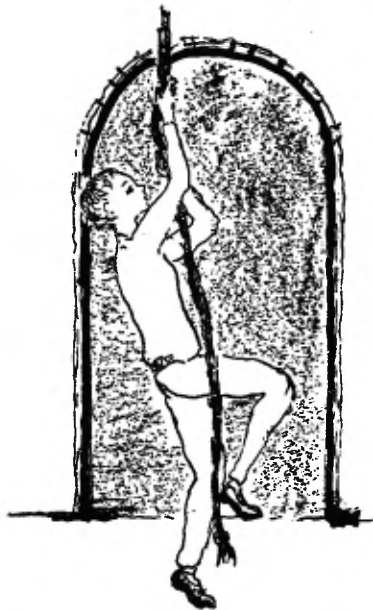
„Denk jij er vannacht maar's over,” opperde vader. „En vergeet niet, als wij niet wisten dat het voor jullie een echt goed Kerstfeest zal worden, dan deden we het niet. En weet jullie wat ik zo reusachtig vind? Dat moeder drie dagen lang niets hoeft te doen dan te genieten en uit te rusten. Ja, stil maar, ik stuur je desnoods met geweld naar je slaaphuisje.”

„Hoeven wij ook niks te doen?” vroeg Freekje vlug en zijn ogen flikkerden ondeugend. Er zat een taak voor rekenen en taal in zijn schooltas.

„Jij bent drie maal per dag bij de afwascorvée en in de rest van de tijd maak je schoolwerk, kleine aap!”

„Vrolijke Kerstdagen!” zei Marjan en ze kon warempel lachen. Zij had even het gezicht van moeder Wibaut gezien, en gemerkt hoe die in spanning wachtte op hun reactie. En het was een nieuwe gewaarwording voor Marjan, dat hun oordeel belangrijk werd gevonden. In de Inrichting werd gewoon gezegd: dit gebeurt en dat gaat niet door. En haar ogen werden zacht, terwijl zij de tafel rond keek en naar Freekjes gepruttel over het schoolwerk luisterde. Ze moest het er dan maar voor over hebben. Veel zag ze er voorlopig niet in . . . doch volgend jaar zou het zeker een echt Kerstfeest worden, hier in huis!

Het begon al te schemeren toen Marjan, met een grote doos vol kaarsen onder haar arm, het smalle pad van de Bremberg insloeg. De regen droop van de sparren en haar schoenen zakten hier en daar diep weg in de natte bosgrond. Op een kruispunt bleef zij even staan. Waar stond ook weer de kapel? Zij zocht omhoog, naar het torentje met de grote klok, dat nog net boven de bomen uitstak. Toen klonk onverwacht de klokkebel door het stille bos, enkele keren maar. Zeker Paul, die oefent voor vanavond, dacht Marjan. Maar ze sloeg nu vlug het goede paadje in en vond inderdaad Paul, die lenig het zware klokketouw op en neer trok.

„Niet doen, anders komen de mensen naar boven,” waarschuwde een klein meisje dat binnen de stoelen verzette.

Marjan plofte de doos met kaarsen zwaar op een tafel en bleef weifelend naar de anderen kijken. Hoe ze ook haar best deed, ze kon het onmogelijk leuk vinden. Al die vreemde mensen en kinderen. Nooit was ze even alleen. Zelfs in het slaapkamertje dook geregeld dat andere kind op. Het grote huis gonsde van de drukte. Een kleine donkere man had materiaal meegebracht voor de kerstversieringen en iedereen was nu aan het plakken en knippen en tekenen... Freekje was achter het huis aan het hakken, een hele berg dunne stammetjes voor het open vuur, 's avonds. Naast de vleugel in de zaal stond een jongen op zijn viool een kerstliedje te oefenen, steeds hetzelfde liedje. En Marjan, die dacht in de kapel even heel alleen te zijn vond daar ook weer kinderen. Zij vluchtte weg, het donkere bospad af. Vaag hoorde ze de stem van Paul die haar terugriep... iets over kandelaars en nieuwe kaarsen. Maar ze liep door. Ze wilde dit niet. Intens verlangde zij naar de huiskamer van moeder Wibaut. Daar was ze, sinds jaren, voor het eerst helemaal zichzelf geweest. Ze mocht daar zo maar zitten nietsdoen, of kijken in de pla-

tenboeken, waar de kast vol van was. Of praten met haar pleegmoeder, terwijl die zat te naaien. Praten over dingen die zij nog nooit tegen iemand had kunnen uitspreken. Waarom haar eigen moeder zich niets van haar aantrok en nooit schreef... Waarom sommige mensen geen kind kregen en er zo naar verlangden en anderen wel twaalf en het helemaal niet fijn vonden... Waarom ze naar school moest terwijl ze veel liever gewoon thuis zou helpen. En waarom ze in de Stichting ieder jaar het Kerstverhaal uit de Bijbel voorlas, over de geboorte van het Christuskind en de vrede die dat kind in de wereld had gebracht... en waar zijzelf nooit iets van had gemerkt. Want moeder maakte altijd ruzie, vroeger. En in de Stichting waren ze ook eeuwig aan het kibbelen. Alleen bij moeder Wibaut... Marjan voelde dat op de een of andere manier het Kerstfeest dáár haar iets anders gebracht zou hebben. En toch zou vader Wibaut ook wel het verhaal van de geboorte voorgelezen hebben, maar dan zo dat ze het begrijpen kon, dat het niet zo'n onwonderlijk sprookje zou lijken, maar iets dat te maken had met de gewone mensen. Want dat van die koningen en herders en engelen kende ze nu zo langzamerhand wel. De kleintjes hier waren ook weer een kerstspel aan het leren. Freekje was herder. Gelukkig dat zijzelf een beetje bij de groten hoorde. Van veertien jaar af mag je alles met de groten meedoen, Paul en jij dus ook,” had vader Wibaut gezegd.

Marjan stond stil. Het was harder gaan regenen en ze trok haar muts van haar hoofd om de regen te voelen. Maar er woei een koude wind en ze huiverde plotseling in haar mantel. Akelig donker was het bos en eigenlijk was het nog middag. Beneden werd nu de thee geschonken. Ze was bij de corvée genoemd, maar had er zich niets van aangetrokken. Kinderen genoeg! Zij merkte zelf niet dat de tranen over haar gezicht liepen. Omdat ze weer alleen was, tussen al die mensen. Moeder Wibaut lag te rusten in het slaaphuisje en vader zat bij haar te lezen. De jongens waren druk bezig en noemden de andere kinderen al bij hun naam. Zij kende niemand. Maar ze wilde het ook niet. Ze wilde het liefst naar huis, naar haar eigen kamertje. En dat was ook nog geleend van vreemde mensen. Niets op de hele wereld was van háár.

Met haar handen diep in de zakken en kletsnatte haren passeerde zij slaaphuisje drie. Daarin waren een paar grote kamers, voor zes personen, en een daarvan was helverlicht. Op een bed zaten twee vrouwen en een lange blonde mijnheer met een boekje in zijn hand stond in een hoek van de

kamer iets voor te lezen. Het raam stond een beetje open en Marjan kon duidelijk horen wat hij zei. Onwillekeurig bleef ze, geleund tegen de muur, staan kijken. De stem van de man klonk zo dringend:

„Waarom kom je terug? Om de stal weer te zien?
Elk jaar kom je terug. Er is niets te zien.
Wijnzakken en stro.
Verwacht je iets anders? Een ster misschien?
Waarom fluister je zo?
Ben je bang dat je iemand storen zou?”

Hij keek naar de jongste van de twee vrouwen. Zij had een gestreepte rok aan en een grofgebreide groene trui.

„Doe het nu zelf eens verder,” vroeg de man.

Zij sprong op en wendde zich tot de andere vrouw.

„Waarom luister je zo?
Is er soms iets dat je horen wou?
Het huilen van een kind of het zuchten van een vrouw?
Dat is immers jaren en jaren geleden?
En wat is er geworden van die „vrede”?”

Marjan drukte zich stijver tegen de muur aan, zodat ze onder het laaghangende dak kwam te staan. Geboeid bleef ze naar binnen kijken. Wat deden die mensen? Waren ze misschien hun rol aan het leren voor het spel dat de groten zouden opvoeren als de kinderen naar bed waren? Ook een Kerstspel. Maar dit was niet het gewone verhaaltje... het leek of twee vrouwen met elkaar praatten. Kijk, nu begon de andere vrouw:

„Het is jaren geleden van dat kind,
ik voel nog de wind van jaren geleden.
En toen jij, en de anderen, en al dat gedrang
en jullie opgewonden gezichten:

- Wáár is het kind?
 - Het is een wonder!
 - Aan heel de hemel!
 - Het is vrede!
- En dat licht — een licht dat heel het huis verlichtte...”

Er begon een bel te luiden. De bel van het grote huis, wist Marjan. Het was of zij zich moest losrukken van het tafreel in het slaaphuisje. Gelukkig dat ze veertien was. Als het een spel was, dan mocht zij erheen! Met grote sprongen stak zij het grasveld over en glipte het grote huis binnen. Het gezicht van de lange man stond nog helder vóór haar. „Waarom kom te terug, wát wil je zien?” Wie zou die vrouw geweest zijn?

„Jij had moeten theeschenken en tafeldekken, jongedame!” zei vader Wibaut in het voorbijgaan. „Ja, ja,” antwoordde Marjan verstrooid. Vader Wibaut keek verwonderd naar haar natte haren en smerige schoenen en zweeg maar. Ze zouden alle vijf verschillend reageren op dit Kerstfeest, dacht hij, maar zijn vrouw had tenminste de hele middag fijn geslapen.

De volgende morgen was het droog en een heldere winterzon verlichtte de bossen en de kleine donkere kapel op de Bremberg.

„Nu krijg je er een béetje een idee van hoe het er hier in het voorjaar zal uitzien, als de brem bloeit,” zei vader Wibaut. Marjan en de jongens liepen voor hem uit, de berg op. Een professor zou zijn kerstpreek houden voor die hele grote familie van zeventig volwassenen en kinderen.

„We zullen er wel niet veel van snappen,” zei Freekje berustend. „Maar het duurt maar een uur, met de muziek erbij!”

„Weet je nog niet,” antwoordde Paul, „gisteren, bij het versieren, zat hij geregeld boven op de ladder en vertelde de ene mop na de andere. En hij heeft alle vijf zijn kinderen meegebracht. Ik geloof nooit dat het zo zwáár zal worden.”

Moeder Wibaut glimlachte naar haar man en stak toen haar arm door die van Marjan.

„Ik heb gewoon een prinsesseleven,” zei ze zachtjes. „Als jij het misschien nièt zo geweldig vindt, moet je daar maar aan denken.”

„O, ja . . .” Marjan keek zoekend om zich heen. „Kent U die mevrouw, met die groene trui?”

„Dat is de vrouw van de professor die dadelijk preekt,” ontdekte moeder Wibaut.

„Spelen ze toneel vanavond?” vroeg Marjan dringend.

„Ik weet het echt niet, ik geniet alles maar zoals het komt.”

Zij waren al voor de deur van de kapel aangeland en Marjan schoof met de anderen naar binnen. Paul luide de klok, die ver over de bossen klonk. De jongen met de viool stond naast het orgel en speelde „Komt allen tezamen.” Marjan zat tussen vader Wibaut en de mevrouw in de groene trui. Straks vraag ik het haar, dacht ze, na de preek.

De professor ging achter de kathedraal staan en zette zijn bril af. Hij wreef de glazen met zijn zakdoek schoon en keek tegelijkertijd met knipperende ogen naar zijn grote familie, ook naar de kleintjes op de eerste rij. En toen zei hij: „Er zijn van die prachtige grote woorden: vrede, geluk, zaligheid, het licht der wereld. Maar ik ga op deze Kerstmorgen met jullie 's praten over de eilanden van geluk die ieder gewoon mens, al heeft hij het nog zo moeilijk en al is hij misschien nog zo jong, in deze wereld heeft. Het eiland van zijn werk, want we hebben gelukkig allemaal iedere dag wèrk te verzetten. En het eilandje van de vriendschap — en dat van onze gezondheid — en het eiland van de liefde. We gaan ze allemaal eens op ons gemak bekijken. En dan weten we weer eens goed dat we die werkelijk bezitten, wij allemaal. En hoe heerlijk het is om op momenten dat we het eens heel erg moeilijk krijgen, op een van onze eigen eilanden te kunnen springen . . .” En toen luisterde zelfs Marjan.

Het uur was omgevlogen! Omdat de zon scheen gingen ze eerst nog een grote wandeling maken en daarna koffiedrinken in de versierde zaal van het grote huis. Marjan liep naast de vrouw van de professor en, terwijl de vijf kinderen om hen heen sprongen, kreeg zij antwoord op al haar vragen. Die vrouw kwam steeds weer terug in Bethlehem om de stal te zien en de herberg ernaast en altijd stelde zij aan de herbergierster dezelfde vragen. Want zij meende dat, na Christus' geboorte, over-

al in de wereld vrede en liefde zouden heersen. Maar ze vergat, dat wij dat nu zelf moeten doen. Dat Jezus het ons vóórgedaan heeft.

„Vieren ze daarom allemaal Kerstmis met een boom en het stalletje en al dat zingen, om het zich ook weer te herinneren?” vroeg Marjan aarzelend.

„Dat denk ik wél,” zei de vrouw van de professor. En om te weten dat ze niet alleen op de Kerstdagen maar ook in het hele jaar daarna die vrede en liefde zelf moeten proberen te geven. Aan de anderen.”

„De eilandjes!” ontdekte Marjan en ze lachte.

„Ja, precies.” De vrouw van de professor trok haar jongste zoon uit de kuil, waar hij voorover ingeduikeld was, omhoog. „Vallen en opstaan, je ziet het,” zei ze. „Dat doen we allemaal!”

Marjan greep de hand van het jongetje stevig vast en hield hem bij zich tot het einde van de wandeling.

Zij haalde diep adem en proefde de pittige geur van de sparren. Ze voelde de zon op haar gezicht. Het was of ze langzaam maar heel beslist binnen de kring van de anderen was getrokken. Door wat ze hoorde in het slaaphuisje, door de preek over de eilandjes en het gesprek met de vrouw van de professor. Het was of ze alles met andere ogen zag. De stal, die Freetje zo knap in elkaar getimmerd had . . . het spel van de kleintjes met Jozef en Maria naast het kribbetje . . . Het was dus alleen de herinnering aan hoe het eens begonnen was en hoe je het zelf moest proberen te doen. En de eilandjes van geluk, die zo kunnen helpen dacht Marjan, die hebben we allemaal. Of je uit de Margaretha-Stichting komt en een voogdijkind bent — of dat je alles hebt wat je hart begeert. Dat is voor alle mensen precies gelijk! Zij hoorde de zware stem van Paul een volleybalteam bij elkaar roepen en in de zaal klonk het getik van de pingpongballetjes. Marjan strekte haar schouders. Ze hoorde erbij. Het was het Kerstfeest voor hen allemaal. Ze zou vanavond de kleintjes helpen bij het verkleeden en later fijn gaan luisteren naar het stuk van de groten. Ze begreep nu wat die vrouw zocht. Dit was geen sprookje. Zij zou dit zelf ook kunnen spelen. En als je probeerde, te doen wat de vrouw van de professor straks gezegd had, o, dan gaf het óók niet of je Kerstmis vierde bij moeder Wibaut, of in de Margaretha-Stichting of hier. Of . . . misschien was het hièr wel het beste, omdat ze dat hier pas allemaal ontdekt had.

„Zeg, wie vernieuwt nou eigenlijk de kaarsen in de kapel?” vroeg een meisje naast haar verongelijkt aan de anderen. „Die kleine kinderen zijn er mee aan het prutsen.”

„O ik!” riep Marjan haastig. Ze dacht aan de doos die ze de vorige avond zo maar neergeploft had en schoot meteen in haar mantel. Neuriënd liep zij het pad van de Bremberg weer op.

Kerstfeest voor meneer Stop?

HANNIE SPIES-PIETERSE

Ze hadden geboft: hun huis in het dorp konden ze ruilen voor een dubbel bovenhuis in de grote stad. In oktober was dat. En nu waren ze al aardig thuis, Jan en Elsie. Ze hadden hun ogen uitgekeken bij de feestelijke decemberdrukke in de winkels. 's Nachts droomden ze van straten vol licht, waar je onder slingers van lampjes liep te kijken en te kijken, koud maar heel gelukkig.

Overal stonden nu de kerstbomen in de huiskamers. 's Avonds brandden de gekleurde lichtjes soms al.

„Wanneer krijgen wij nou een kerstboom, vader?” vroeg Elsie.
„Morgen. De laatste dag zijn ze goedkoper”, zei vader.

In het dorp had je je eigen kerstboom. Die stond 't hele jaar in de tuin, en de dag voor Kerstfeest groeven vader en Jan hem uit de grond en zetten hem in een ton met aarde. Dan stond hij de Kerstdagen in de kamer vol kaarstjes, en zo feestelijk versierd, dat je hem haast niet meer herkende. En in de week na Kerst ging hij weer terug naar de tuin.

Jammer, hier hadden ze geen tuin. Dat was wel erg geweest, in 't begin.

Meneer Stop, beneden, had er wel een, 'n kleintje. Er stond niet veel in; wat pieterige struiken achter een randje van schuine bakstenen, en de rest was grint. Een kerstboom stond er natuurlijk niet in. Die groeide hier niet, in klei. En in huis had meneer Stop ook geen kerstboom. Natuurlijk niet, dacht je, en dan schrok je even. Waarom: natuurlijk niet?

Ja, dat was gek. Een kerstboom hoorde niet bij meneer Stop. De muren vol boeken, die je zag als je voorzichtig opzij keek bij 't thuiskomen, wel. Waarom keek je zo schichtig opzij, zo éven maar? Dat hoorde ook al bij meneer Stop.

Hij had moeder aan de deur laten staan toen ze ging vragen of hij eens kwam kennismaken.

„Nee, dank u,” had hij gezegd. „Daar voel ik niet voor.”

En toen moeder verbluft was blijven staan bij de voordeur, had hij beleefd gezegd: „Dag mevrouw,” en langzaam maar beslist de deur dicht gedaan.

„Ik begrijp het niet”, zei moeder altijd, als ze het over meneer Stop hadden. En je kòn het ook niet begrijpen. Een beleefd knikje was alles wat je kreeg, als je „dåg meneer Stop” riep. En dat, terwijl iedereen altijd vrolijker ging kijken als Elsie „dåg” tegen hem riep. Tegen Elsie kon niemand stug en stijf blijven, maar meneer Stop speelde het klaar.

Nu stond in de krant heel de week al een vervolgverhaal voor kinderen. Het ging over een jochie dat eenzame mensen ging uitnodigen voor een feestelijke kerstmaaltijd, en Elsie verslond het verhaal elke avond. In bed lag ze er later over te denken.

„Vind jij meneer Stop een eenzame man?” vroeg ze op een avond aan Jan.

„Een eenzame man? Ja, nou, eigenlijk wel,” vond Jan. „Je ziet er nooit iemand, en je hoort ook nooit wat, beneden.”

„Ik wou hem maar eens uitnodigen voor onze kerstmaaltijd” zei Elsie. Jan grinnikte. „Vader ziet je aankomen.” Maar Elsie hield vol. „Ik ga 't toch aan moeder vragen.”

„Nou, ik hoop niet dat ze 't goed vindt,” zei Jan. „Ik zit liever met z'n vieren aan tafel.”

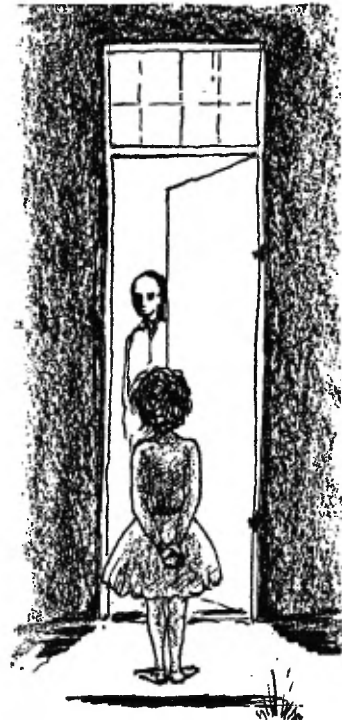
Maar moeder vond 't wèl goed. „Ga 't hem maar vragen,” zei ze, nadat ze er even over nagedacht had.

Een stralende Elsie belde beneden aan. „Dåg meneer Stop,” zong ze, „Moeder vraagt of u vrijdag bij ons komt eten met 't Kerstfeest.” Nu zou meneer Stop „Ja” zeggen, en alles zou . . . „Nee, dank je,” zei meneer Stop beleefd. „Ik vier geen Kerstfeest.”

Elsies mond viel open. Ze keek meneer Stop aan. „En we eten appelmoes en — en —” stamelde ze.

„Nee, dank je,” zei meneer Stop nog eens beleefd, en deed langzaam maar beslist de deur voor Elsie dicht.

Ze vertelden het niet aan vader. Moeder niet en Elsie niet.

Maar die avond in bed lag Elsie lang na te denken. Meneer Stop had een toepasselijke naam. Hij zei altijd: „stop”, als je te dichtbij kwam.

Ze gingen met vader naar de kerstboommarkt. Er waren niet veel bomen meer, maar duur waren ze nog wel. Elsie en Jan snuffelden rond om de mooiste te vinden, en toen zag Elsie het scharminkeltje. Het was een miezerig boompje, en het stond in de achterste hoek. Tussen top en onderhelft was een heel kaal stuk.

„Hij wordt nooit verkocht, dat weet-ie,” dacht Elsie. En ze voelde naar de twee kwartjes in haar mantelzak.

Ze kochten de kerstboom die Jan had uitgezocht en vader betaalde.

„Ik zal het kruis wat steviger vastslaan,” zei de man. Hij liep naar de achterste hoek. Elsie danste met hem mee. De hamer en de spijkers lagen vlak bij het kale boompje.

„Geef mij deze mee, meneer,” zei Elsie opeens; „ik heb twee kwartjes”. En ze zette haar meest onweerstaanbare gezicht. De man bezweek, zoals iedereen, en Elsie sleepte zegevierend haar boompje achter zich aan.

„Wat moet je daar nou mee?” zei vader, toen ze om de hoek waren, en hij trok zijn wenkbrauwen hoog op terwijl hij Elsie aankeek.

„Dat ding had verdriet,” zei Elsie terwijl ze haar arm door vaders arm stak. „Hij mag op mijn kamertje staan.”

„Je ben niet wijs,” zei Jan uit de grond van zijn hart. Zijn vingers sloten stevig om de twee kwartjes in zijn zak.

Het boompje had een stevig kruis, en toen het stond, stònd het. Je kon er tegen stoten, maar het viel niet om.

Toen de kerstboom in de huiskamer prijkte in stille pracht van witte kaarsen en zilver geflonker, ging Elsie met een doos vol afgedankt spul naar haar eigen kamertje. Heel de verdere middag bleef ze bij het boompje. En al knippend en plakkend en zoekend in haar kastje groeide het plan in haar hoofd.

„Je gaat er niet in je eentje kaarsjes in branden, hoor,” waarschuwde vader, toen ze Elsies werk bewonderd hadden.

„Ik heb er helemaal geen kaarsjes in,” zei Elsie. „Hoe vinden jullie die kale plek?”

De kale plek was er niet meer. Op die plaats prijkte Elsies trots en glorie van verleden jaar. Ze had er de hele Kerstmiddag op gezwogen, na de preek in de dorpskerk.

„Namelijk: dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heer,” had de dominee gezegd. „Ik wil vandaag preken over drie dingen: Christus is geboren. Heden. En voor u.”

Op die kerstmiddag, vorig jaar, had Elsie haar hele doos Japans krijt nodig gehad voor alle bloemen rondom de woorden:

Jezus is geboren.

Vandaag.

Voor u.

Daarom zag je nu geen gat in het kerstboompje maar een bonte tekening, met een punaise vast-

geprikt aan de dunne stam. En boven de met plakband gerepareerde slingers en versiersels troonde een engel gemaakt van een eikel, melkdoppen en engelenhaar, met een bazuin van zilverpapier schallend naar de hemel.

Om half negen was er zangdienst in de Grote Kerk.

„Jullie mogen opblijven tot we terugkomen,” zei vader.

„Ik kan er op vertrouwen, dat jullie nergens aan zitten?” zei moeder.

„Geen gas, en niet aan de kachel.”

„Ga nou maar gerust,” zei Jan. „We zijn geen kleine kinderen meer. Ik pas wel op háár.”

't Was donker buiten, toen Elsie de voordeur achter vader en moeder dicht deed. Ze liep naar de warme gezellige huiskamer.

„Doe je boek eens dicht,” zei ze. „Ik heb een plan.”

„Je bent niet wijs,” zei Jan voor de tweede keer, toen ze uitgepraat was. Maar zijn ogen schitterden, en na een poosje stond hij op om het bosje nylondraad en de schaar te halen, die Elsie hebben wou.

Een kwartier later stonden ze met hun jas aan op het balcon achter de kamer. Boven op de ballustrade stond het kerstboompje. Het nylondraad was stevig vastgeknoopt onder de engel met de bazuin. Naast Elsie stond de straatbezem.

Jan tilde het boompje voorzichtig over de leuning en liet het langzaam zakken. Elsie duwde de straatbezem tegen het draad boven de engel.

„Afhouden,” fluisterde Jan.

Elsie hing over de leuning tot ze niet meer bij de engel kon en het draad gleed langzaam verder langs de bezem.

„Goed dat ik mijn wanten aangedaan heb,” fluisterde Jan. „Wat snijdt dat spul.”

Toen stond de kerstboom op het grint. Hij stond stevig, en het gat met de bloemtekening was naar het huis gekeerd.

Jan haalde de schaar uit zijn zak, knipte het draad zo laag mogelijk af en slingerde het ver weg. Het kringelde naar beneden, in het boompje. Elsie zette de bezem in de hoek onder het afdakje, en toen gingen ze stil naar binnen.

Het lezen wou niet vlotten.

„Zou vader kwaad zijn?” zei Elsie wat benauwd.
 „Ik denk dat moeder zich dood schaamt,” zei Jan weifelend.
 Ze deden alsof ze lazen. Eindelijk stond Elsie op.
 „Ik schrijf hem een briefje, dan weet hij dat wij 't alléén gedaan hebben,” zei ze beslist.
 „Schrijf dan maar dat 't jouw plan was,” zei Jan, en grinnikte.
 Elsie schreef haar brief op een blaadje uit haar werkschrift, en toen ze terugkwam, vertelde ze dat de gordijnen potdicht waren.
 „Hij zit zeker te lezen,” zei Jan.
 „Wat zou hij nou doen, morgen?” zei Elsie. „Ik hoop echt, dat 't nu tòch Kerstfeest voor hem wordt.”
 „Misschien geeft hij het ding meteen met de vuilnisman mee,” zei Jan. „Het sneeuwt misschien wel onder, vannacht.”
 „Het vriest,” zei Elsie. „En de vuilnisman komt dinsdag pas.”
 Beneden werd de sleutel in het slot gestoken, en vader en moeder kwamen de trap op.
 „Is de koffie klaar?” vroeg vader.
 „We mochten toch niet aan het gas komen,” zeiden Jan en Elsie tegelijk.

„Maar goed dat je dat briefje geschreven hebt,” gromde vader. „Nou hoef ik tenminste m'n excuses niet te gaan maken.”
 Moeder had een kleur.
 „Schaamt u zich nou, moeder?” vroeg Elsie verlegen.
 „Ik weet niet,” zei moeder na een poosje. „Nee, ik schaam me niet. Maar weet je, grote mensen mogen zoiets niet doen.” Ze keek vader wat onzeker aan.
 „Gelukkig voor meneer Stop dat wij er nog zijn,” zei Elsie.
 Toen lachte vader, en moeder keek opgelucht.

Ze lagen in bed, en moeder stopte de deken stevig tegen Elsies rug.
 „Nou leest-ie het morgen,” zei Elsie. „Jezus is geboren. Vandaag. Voor u. Zou hij nou Kerstfeest vieren?”
 „Liefje,” zei moeder, „om Kerstfeest te vieren zijn er twee nodig. God en wij. En God wil wel. Dat zie je juist met Kerstmis.”
 „Meneer Stop zal tegen God geen „stop” durven zeggen,” zei Elsie.
 „Ik hoop het niet,” zei moeder. „Welterusten, kerst-engel.”

Hebt uw naasten . . .

TOOS BLOM

Het vliegveld lag vlak achter de duinen. Het was er alleen van gescheiden door wat laag hout en de Holle Weg, die evenwijdig aan de kust liep. In de late namiddag zaten de Wacht en de jongste mecanici samen te praten. De Wacht was een wat oudere man, die met een mesje in zijn korte houten pijp zat te peuteren. In zijn ogen was de mecanici nog niet veel meer dan een jongetje. Hij sloeg met een tak tegen zijn laarzen. Eigenlijk was het gek zacht voor eind december.

„Maar ze zeggen,” zei de jonge man, „dat er in Oostenrijk sneeuw genoeg ligt. 't Treft alleen slecht, dat mijn vader nou juist niet zo best is.”

De Wacht klopte zijn pijpje uit en keek hem aan. „En ga je dan toch?” vroeg hij.

„Wat dacht je dan?” vroeg de mecanicien.

„Dat je de oude man met Kerstmis niet ziek alleen thuis zou laten,” zei de ander.

„Nou . . . ziek! Hij kan alleen niet best voort op dat been. Maar de werkster komt hem elke dag eten brengen. En hij kan wel wat zelf doen ook. Zo erg is het nou ook weer niet.”

„Even goed . . .” zei de Wacht, „met Kerstmis!”

„Wat wou je dan? Dat ik daarom thuis bleef? Dat ik op het laatste nippertje alles af zei! Nou alles besproken is?”

De oudere man zweeg en peuterde weer in zijn pijp.

„Ik heb er nog al geen tijd voor gespaard! Mijn vakantie ook en mijn snipperdagen, om eens een keer naar de wintersport te kunnen gaan.”

„Ja, ja,” knikte de Wacht, „de wintersport. Daar moeten ze heen tegenwoordig. Maar als het mijn vader was, die met een ziek been thuis lag, dan liet ik hem niet alleen, om met zichzelf Kerstfeest te vieren.”

De jonge man haalde zijn schouders op.

„Bij ons thuis zijn ze niet zo sentimenteel,” zei hij.

„Nee,” zei de Wacht. „Nee, dat zal wel. Kijk daar heb je hem weer.”

„Wie?” vroeg de ander.

„De hond.”

Een mooie grote herdershond kwam op een drafje de weg aflopen en zwenkte het hek door.

„Van wie is die?”

„Van niemand hier, voor zover ik weet. Maar hij is hier vanmorgen ook al geweest en gister.”

De hond bleef op een kleine afstand staan en liet een kort droog geblaf horen. De mecanicien

floot even.

„Hij komt niet als je fluit,” zei de Wacht. „Hij blijft daar staan, of je hem roept of niet. Dan loopt hij na een tijdje naar een ander en staat daar te wachten en na een poosje verdwijnt hij weer.”

„Hij zal honger hebben,” zei de mecanicien. „Maar hij ziet er goed doorvoed uit. 't Is een goed soort hond.”

„Nee, hij taalt niet naar eten. Alleen een keer heeft hij een stuk worst aangepakt.”

„Toch zou je zeggen dat het beest bedelt, kijk maar.”

De hond was werkelijk dichterbij gekomen en blafte aanhoudend. De mecanici raapte een kluit aarde op en gooide die naar het dier. Hij raakte niet, maar de hond week achteruit. Toch gaf hij zijn poging om de aandacht te trekken niet op. Hij maakte een grote boog om de twee mannen heen en liep verder het veld op.

„Ik zou toch wel eens willen weten,” zei de Wacht, „wat zo'n beest nou van ons wil. Je zou zeggen, dat hij ons iets te vertellen had.”

De ander stond op. „Kom, ik ga maar weer eens kijken, of er wat op te knappen is,” zei hij. „Sneeuw zal er vooreerst wel niet komen, denk ik.”

„Die heb je hier ook niet nodig, als je toch naar de bergen gaat”, antwoorde de Wacht. En die witte Kerstmis uit de boeken, die mogen ze van mij houden.”

Al kwam er dan geen sneeuw, wel begon het even later te regenen en de Wacht trok de deur van zijn hokje dicht en verdiepte zich in een kruiswoordraadsel. Daardoor merkte hij niet dat de hond vertrok. Wel zag hij zijn jonge vriend met een andere man het hek uit lopen. „Die nemen het er vandaag vroeg van,” dacht hij.

Maar een paar uur later was de mecanici weer terug.

„Even opbellen,” zei hij, „de dierenbescherming.”

De Wacht bleef doorpuzzelen, maar opeens drongen een paar woorden van het gesprek tot hem door, die hem opmerkzaam maakten. „Een hond... bij het vliegveld... een gewonde hond.”

„Hij was toch niet gewond?” zei de Wacht, toen de mecanici de hoorn had neergelegd.

„Die niet,” zei de mecanici, „maar we zijn hem achterna gelopen en dat was blijkbaar wat hij bedoelde. En je raadt nooit waar hij naar toe ging. Net bij de draai van de weg verdween hij tussen het kreupelhout. Wij hem weer achterna en daar lag hij naast een grote ruige hond, een bouvier, denk ik. Het dier had een lelijke wond aan zijn kop. En hij kon zeker niet lopen ook. Wij konden hem er tenminste niet toe krijgen. Hoe is die? Die knaap van ons is gewoon even hulp gaan halen. En dan zeggen ze nog dat een beest niet denken kan.”

De Wacht knikte. „Dat kunnen ze mij ook niet wijs maken. En nou laten jullie die hond halen door de dierenbescherming.”

„Nou ik ga eens kijken of ze er al aan komen,” zei de jonge man.

Die dag zag de Wacht hem niet terug, maar aan het eind van de dag daarop kwam hij het wachtluikje binnen.

„Ik kom je even gelukkig Kerstfeest wensen, maat,” zei hij. „Vanmiddag zit ik in de Bergland-express.”

De Wacht knikte. „Ja, ja,” zei hij droog.

„Je kon mij ook wel iets goeds toewensen,” vond de mecanici. Toen scheen hij iets te bedenken. Hij zei: „En over de oude baas thuis hoeven we ons geen zorgen te maken. De buurvrouw heeft beloofd naar hem te komen kijken. En de tweede Kerstdag komt mijn zuster uit Rotterdam over.”

„Met al die kinderen?” vroeg de Wacht.

„Wel nee! Haar man is toevallig thuis de Kerstdagen. En daarom kan die op de kinderen passen.”

„Dat is geweldig aardig van hem,” zei de Wacht. „En van je zuster en van de kinderen.”

Er was iets in zijn stem dat de jonge man dwong hem aan te kijken. Toen wendde hij zijn blik weer af. Hij zocht blijkbaar naar nog een paar woorden om te zeggen, voor hij de deur uit stapte.

„Nou - e -,” begon hij. Toen viel hem iets in.

„Die hond van gisteren, hè? Denk je dat ze hem weg kregen, toen ze die bouvier in de auto hadden? Niet weg te slaan! De hele Holle Weg over heeft hij als een razende achter de wagen aan gerend. Toen we bij het asyl uitstapten, kwam hij ook net aan. Toen hebben ze hem ook maar binnen gelaten. En je zult het niet geloven, maar toen ze samen in een hok zaten, kroop die herder vlak bij de andere en begon de wond aan zijn kop te likken.”

De Wacht knikte weer. „Dat geloof ik best,” zei hij. „Dieren!”
„Ja hè? Dieren! Soms zou je zeggen dat het mensen zijn, zeg ik.”
De Wacht keek hem aan.

„Soms denk ik wel eens . . .” begon hij, en toen zweeg hij.

De mecanici werd een beetje verlegen onder zijn blik. „Je kan het gerust zeggen,” zei hij.

De Wacht zei: „Onze Lieve Heer is in de Kerstnacht op aarde gekomen, om de mensen te leren, dat ze elkander moeten liefhebben als zich zelf. Maar ik denk wel eens dat de stomme dieren hem beter begrepen zouden hebben, dan velen van ons.”

Na deze woorden van de Wacht is het verhaal dus uit. Maar het zou ook best verder kunnen gaan. Want hoe gaat het daarna bijvoorbeeld met de mecanici, met zijn vader, met de hond? Er zijn natuurlijk heel wat mogelijkheden — denk maar eens na.

Degenen onder jullie die aan dit verhaal een 'slot' willen schrijven, moeten dit nu eens proberen. Stuur dat slot dan aan de schrijfster van het verhaal, mevrouw T. Blom, Van Peltilaan 49, Bergen, N.H. Zij zal jullie bijdrage graag lezen. En hij of zij die het mooiste slot heeft ingezonden, krijgt een boek. Veel succes!

Zelf aan het werk!

MIEN LABBERTON EN TON ZONNEVELD

Velen van jullie zullen al wel eens gauw even achter in het boek gekeken hebben om te zien of er weer werkjes en opgaven zijn, zoals vorige jaren. Ja hoor, die zijn er weer! Werkjes voor handige vingers en opgaven voor geduldige denkpuzzelaars. En natuurlijk een kleurplaat en een verhalenplaat.

Eerst komen hier dan de knutselwerkjes.

M. L.

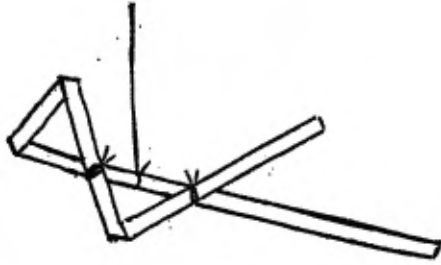
Zullen we dit jaar eens een kerstmobiel gaan maken? Op de tekeningen kun je zien wat ik daarmee bedoel. De boogjes zijn van ijzerdraad en de figuurtjes er met dun garen aan opgehangen. Het geheel is altijd in beweging, vooral als het in de buurt van een kachel hangt.

Je begint met het maken van de figuren. Voor deze mobiel maakte ik ze van limonaderietjes. Geen plastic rietjes, maar echte, van stro. Je zou dus ook stro bij een boer kunnen gaan vragen. Haverstro is mooi. Maar je moet dan wel handgedorst stro hebben, want het machinaal gedorst is erg geplet. En omdat iedereen wel machinaal dorst tegenwoordig, zul je er niet zo gemakkelijk aan komen. En dan koop je dus maar rietjes. Die zijn ook niet zo erg duur. Het gele stro heeft een prachtige glans, vooral bij kaarslicht.

Verder hebben we nodig geel of rood of groen draad om de onderdelen aan elkaar te binden; bloemendraad (dun ijzerdraad) of dun koperdraad; dun garen om de figuren aan op te hangen en dan wat dikker ijzerdraad of koperdraad voor de boogjes.

Leg de rietjes eerst een kwartiertje in warm water, dan kun je er prettiger mee werken.

Eerst maken we een vogeltje. Buig een rietje als op de tekening. Bind het eerst bij de kop en

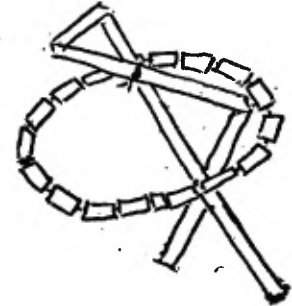

dan bij de staart vast, knip de staart wat bij en je vogeltje is al klaar! Grotere vogeltjes maak je van 2 of 3 rietjes op dezelfde manier. Als je wilt kun je er ook nog vleugels op binden, bedenk zelf maar hoe je dat doen wilt.

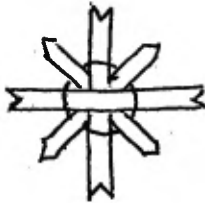
Je kunt je vogeltje ook in een kooitje zetten. Daarvoor knip je een overgeschoten stukje stro „kralen”, die je aan een stukje dun ijzerdraad rijgt, daar buig je een ring van. Je bindt dan een draadje aan de onderkant van de ring, de draad prik je (met een naald) dwars

door de buik en rug van je vogeltje, en aan de bovenkant bind je hem weer aan de ring vast.

Je kunt ook sterren maken van stro. Je neemt vier stukjes stro, legt die in stervorm op elkaar en dan vlecht je een gekleurde draad één op één neer rond het midden. Dat doe je nog één of twee keer, zodat het mooi stevig zit, en dan bind je de eindjes aan elkaar. Als je het te moeilijk vindt in één keer alle vier de strootjes tegelijk vast te binden, dan begin je met twee strootjes, en als die vastzitten, bind je de twee andere ertegenaan. Zorg dat de „stralen” mooi gelijk zijn. Als je wilt kun je ze nog inknippen ook.

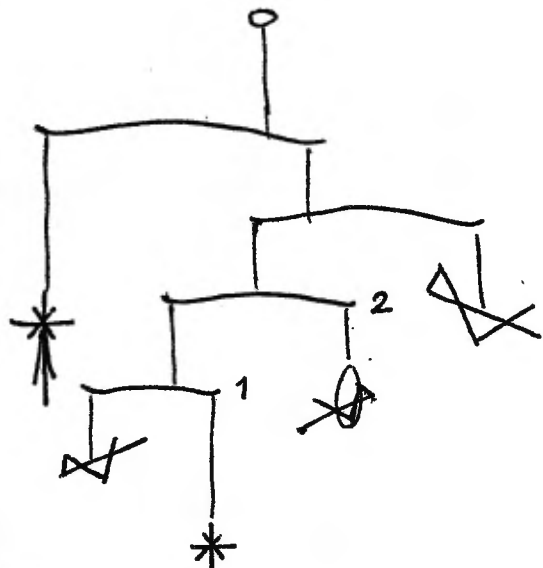
En als je nu een stuk of 5 verschillende vogels en sterren hebt, die ook allemaal een ophangdraad hebben gekregen, kunnen we de mobile gaan maken. Knip van het dikkere ijzerdraad met een draadtangetje een stukje van 10 à 12 cm. Dat is boogje nr 1. Je begint namelijk onderaan! Zorg dat het ijzerdraad mooi glad blijft, en dat er geen valse bochten in komen. Met een buigtangetje buig je voorzichtig aan weerskanten een haakje. Aan elk haakje hang je nu een figuurtje, maar zorg dat de figuurtjes vrij hangen, en elkaar nooit kunnen raken in welke stand ze ook hangen. Hang de één dus b.v. maar wat hoger dan de andere. Nu komt er aan boogje nr 1 een ophangdraad. Schuif net zo lang tot

alles precies in evenwicht is en het ijzerdraad dus mooi recht hangt. Nu knip je boogje nr 2, dat wat langer mag zijn dan nr. 1. Op de tekening zie je hoe je verder moet werken. Zorg telkens dat alles goed in evenwicht is voor je verder gaat. Belangrijk is dat je de figuren goed in de ruimte verdeelt, en dat ze nooit elkaar of elkaars draden kunnen raken als ze aan het ronddraaien gaan. Om verschuiven van de ophangdraden te voorkomen, kun je op alle draadknoopjes een klein beetje tubelijm doen.

Tenslotte prik je de mobile met een punaise tegen het plafond. Of als dat niet kan, hang je hem op aan een touwtje, dat tussen twee punten in de kamer gespannen is.

Je begrijpt wel, dat je behalve strofiguren ook andere dingen kunt gebruiken, als ze maar van heel licht materiaal zijn. Wie b.v. het Kerstboek van

verleden jaar nog heeft, kan daarin papieren kerstboomversiersels vinden, die je heel goed voor een mobile kunt gebruiken.

En dan ga ik jullie nog vertellen hoe je zelf rubber stempeltjes kunt maken, waarmee je allerlei dingen kunt versieren. B.v. papieren *servetjes* op de kersttafel, een hele *tafelopper* misschien wel, waarvoor je een stuk van een rol kastpapier gebruikt. Je kunt ook *inpakpapier* voor cadeautjes met kerstmotiefjes bestempelen, en je kunt zelf *kerstkaarten* maken om aan oma en opa te sturen. En misschien weet je zelf nog wel meer dingen die je bestempelen kunt.

Je hebt nodig een oude binnenband van een fiets, wat restjes hout en een tube lijm. Uit de fietsband knip je kerstmotiefjes: een klok, een hulstblaadje, een ster, een sparreboom enz. Als je wilt kun je met ballpoint op het rubber tekenen voor je knipt. Maak vooral eenvoudige strakke figuurtjes. Met lijm kun je je rubber figuurtjes nu op vlakke stukjes hout lijmen. Zaag of snijd zoveel mogelijk hout rondom weg, anders drukt het hout straks mee.

En als je nu een aantal stempels klaar hebt, kun je gaan stempelen. Daarvoor heb je nodig: een glasplaat, of een oud bord, of een platte blikken deksel of zoiets. Dan een paar stukjes dik flanel of molton of

vilt van een oude hoed, van b.v. 5 bij 5 cm. Je hebt zoveel stukjes vilt nodig als je kleuren denkt te gebruiken. Leg de viltjes even in het water, knijp ze stijf uit en leg ze op het bord of het glas. En dan giet je voorzichtig op elk stukje vilt een andere kleur inkt. Vooral niet teveel hoor. Je kunt beter later nog eens bijvullen als dat nodig is.

En dan ga je stempelen. Probeer het eerst maar in het klad. Misschien heb je een stuk behangselpapier, daar gaat het fijn op.

Tenslotte zou je nog *kaarsenhoudertjes van klei* kunnen maken. Je zet één of meer kaarsen in een kluitje klei, en je prikt in de zachte klei sparretakjes, klimopbladeren, hulstbessen e.d. De kandelaartjes kun je heel goed als taferversiering gebruiken.

Zo, ik hoop dat jullie weer genoeg ideeën hebben om het huis met Kerstmis mooi op te sieren.

Ton Zonneveld.

En nu, na het knutselwerk, de opgaven. Doe er allemaal maar flink je best op.

Eerste opgave: DE KLEURPLAAT.

Natuurlijk zie je wel dadelijk wat deze plaat voorstelt, Maria en Jozef reizen te zamen van Nazareth naar Bethlehem. De jonge ezels draagt ook de manden, waar onderin de allernodigste dingen zijn gepakt. Daarbovenop hebben stellig eetwaren gelegen en ook het drinkwater voor de lange tocht, maar dat zie je niet meer, alles is op. Daaraan kun je zien, dat ze het doel bijna hebben bereikt. En dat kun je óók zien aan hun moede gezichten. Er zijn cactussen en palmbomen, want het

is Oosters land. Het wordt avond, de sterren komen op. Ze kunnen Bethlehem al zien liggen, maar hun weg moet nog een kromming maken.
Kleur deze plaat zo mooi als je maar kunt!

Tweede opgave: DE VERHALENPLAAT.

Dit is nu eens een bijzonder aardige plaat om zelf een verhaal bij te bedenken. En omdat je dit op zoveel verschillende manieren kunt doen, heeft de plaat ook nog geen naam gekregen. Die moet je dus ook maar zelf bedenken, zodat hij goed bij de plaat èn goed bij je verhaal past.

Ja, wat is dit voor een kindje? En wat is het voor een huisje? Denk je dat het háár huis is, het huis waar ze woont? Of juist nièt? Zou het een vréemd huis voor haar zijn? Of toch wel een beetje bekend? En wat gaat ze er dan doen? Wat houdt ze toch op haar rug?

Wat een wijd land ligt er omheen, vind je niet? Je zou bij deze plaat wel tien verschillende verhalen kunnen bedenken. Maar dát hoeft niet — één verhaal is voldoende! Van de kinderen tot tien jaar is één schriftpagina genoeg, van de kinderen van elf jaar en ouder worden minstens twee pagina's verwacht. Laat je fantasie de vrije loop en maak er een echt mooi verhaaltje van. En bedenk een aardige titel. Vergeet dat vooral niet!

Derde opgave: DE TWAALF WOORDEN.

Hieronder vinden jullie twaalf namen, van meisjes en van jongens. Je zult wel dadelijk zien, dat het lang niet allemaal Nederlandse kinderen zijn. Toch vierden ze samen het Kerstfeest en ze begrepen elkaar daarbij best. Ze zongen allemaal Kerstliedjes, ieder in hun eigen taal, maar ze waren er ook mee bezig, elkanders taal te leren. En dat is erg belangrijk voor de toekomst van de wereld. Jullie moeten ook goed je best doen, als je vreemde talen leert.

Maar nu komt de eigenlijke opgave. Door de letters van elke naam anders te rangschikken, kun je er „Kerstwoorden” van maken, d.w.z. woorden die in verband staan met de maand december of met het Kerstfeest zelf. Ik zal je een voorbeeld geven. Als er b.v. de naam „Elsje Destrik” bij zou staan, dan zou je, door de letters anders te rangschikken, het woord „Kerstliedjes” er van kunnen maken. Begrepen? Natuurlijk staat deze er nu niet bij!

De twaalf namen zijn:

1. Sten Kolmbree.	7. Karin Clagervith.
2. Yca Thardéssers.	8. Lars Gertsen.
3. Hulda Wensencaps.	9. Karel van de Stande.
4. Wenda Vetkens.	10. Ilse Kongsberstrom.
5. Peter Skindelligs.	11. Arnt Keverelsh.
6. Ole Rugimzek.	12. Lena Neggenz.

Natuurlijk is het prachtig, als je alle twaalf de woorden vindt. Dit spreekt vanzelf, dan krijg je een 10 voor deze opgave! Maar dat hoeft niet. Als je ze niet allemaal kunt vinden, dan stuur je me maar wat je gevonden hebt. Je leeftijd telt natuurlijk mee bij de beoordeling.

Vierde opgave: HET LIEDJE.

Veel kinderen houden erg van tekenen. Daarom is er ook dit jaar weer een Kerstliedje, dat je eerst keurig netjes en zonder fouten moet overschrijven en dan ga je het naar je eigen inzicht illustreren. Er plaatjes bij tekenen dus. En daarbij komt het er niet in de eerste plaats op aan of je mooi tekenen kunt. Het allermeest komt het er op aan, dat je door je tekeningen laat zien, dat je het versje echt goed hebt begrepen. Je tekeningen mogen gekleurd of ongekleurd zijn. Je doet het zoals je dat zelf het liefste doet en het mooiste vindt.

Dit is het versje:

HET LIED VAN DE KINDEREN.

Langs alle wegen,
van óveral,
komen de kind'ren.
naar Bethlehems stal.

D' één brengt een popje,
een ander een tol,
een bal, een klein poesje,
het kribje komt vol!

En ieder kindje
dat iets heeft gebracht,
gaat weer naar buiten
en neuriet heel zacht:

Een liedje van vrede —
dat klinkt door de nacht,
het Kindeke luistert,
het luistert, en lacht.

Als alle kind'ren
 weer thuis zijn gekomen,
 ruist nog dat liedje
 door winterse bomen,
 't Stijgt naar de hemel,
 het zegent de aard',
 en 't blijft in de harten
 der kind'ren bewaard.

M. L.

Vijfde opgave: DRIE RIJEN.

Omdat elk jaar blijkt, dat jullie zoveel van „rijenpuzzels” houden, krijg je er dit jaar ook weer eentje. Maar hij is toch anders dan vorige jaren. Er zijn nu namelijk drie rijen, elk van 21 woorden, die zonder toevoeging van een nieuwe letter aan elkaar moeten worden gepast. Ziehier:

1e rij: - 2e rij: - 3e rij:

dier • draad • tocht
groot • lucht • port
rol • wed • tijd
ei • mol • oog
vee • jaar • strikje
elf • hand • eren
open • zwam • vers
in • la • laan
nieuw • oor • pruim
koor • maal • deel
eer • trans • strijd
graan • gist • de
avond • pool • ding
iep • leg • school
eind • lei • vlucht
nacht • er • hulp
voor • en • men
licht • steden • en
noord • ge • geld
goud • pauw • wens
inkt • en • el

Nu moet je de derde rij in de opgegeven volgorde laten staan. En dan ga je er woorden uit de 2e en 1e rij vóór passen, zodat je een goed driedelig woord krijgt. Als er b.v. in de 3e rij zou staan het woordje „licht” en je zou in de 2e rij vinden „pen” en in de 1e rij „lam”, dan kon je maken „lampenlicht”. Denk er goed om, dat elk woord in zijn eigen rij moet blijven. De 1e rij bevat dus de eerste delen, de tweede de middelste delen en de derde de laatste delen van de gevraagde woorden. En als je dit helemaal goed doet, dan moeten tenslotte de eerste letters van je nieuwe woorden samen één lang, mooi woord (van 21 letters dus) vormen.

Zet er dan óók nog even bij, wat dit woord eigenlijk betekent!

Zesde opgave: DE LANGE ZINNEN.

De zesde, de laatste, is natuurlijk weer de moeilijkste. Maar wat is het fijn, als je er tenslotte goed mee klaar komt, hè? Dan is al je moeite beloond!

Deze opgave bestaat weer uit twee nummers, twee „cijferraadsels”. De eerste, die we a zullen noemen, is voor de kinderen beneden de twaalf jaar. De tweede, opgave 6b dus, is voor de leeftijd van 12 jaar en ouder. Natuurlijk mogen die ook beide opgaven maken, dat telt extra in je voordeel. Maar als je volgens je leeftijd bij b hoort, mag je niet alléén maar a maken. Dan telt hij niet, hoor. Denk er om, dat van beide opgaven ook de samenstellende woorden moeten worden opgegeven.

Opgave 6a (dus voor kinderen van de leeftijd tot en met elf jaar):

Gevraagd wordt een lange zin van 124 letters, met twee komma's er in.

De gegevens daarvoor zijn:

54-1-64-90-15-5-71-103-96 winters beroep.

12-42-79-107-114-94-121-84 aardig bosdiertje.

85-91-78-60-45-27-49-30-21-124 schadelijke beestjes voor de boeren.

38-51-9-112-41-36-1-57-47-16 dat kan geen mens of dier missen.

72-108-105-34-2-67-20-62-82 moet nu buiten gegeven worden.

99-74-13-18-32-76 gezellige vogels in de tuin.

110-86-113-110-37-33-99-89-39-7 mooi klein vogeltje, blauw-geel-groen.

3-24-52-98-80-8-41-109-100-123-63 bedekt soms 's winters alles buiten.

119-70-65-29-106-16-88-64-105-77-92 beleven we in december.

72-120-117-93-23-83-32-104-95-44-97 hebben de buitendieren, als de winter streng is.

102-116-26-115-87-55-68-109-58-35 nachtvogels.

56-81-19-43-111-50-31-28-25-53 doet het soms 's winters door reten en kieren.

66-61-59-11-5-13-119-73-10-17-40-71 als zodanig gebruiken sommige vogels nu hun oude nest.

4-73-22-46-5-69-14-32-12-48-37 wordt door de Eskimo's veel als vervoermiddel gebruikt.

101-108-6-50-118 gezellige vrucht voor winteravonden.

64-75-122-100-51 vergiftig kruipend dier.

Je moet dus de getallen van 1—124 goed ruim en duidelijk, naast elkaar, opschrijven. Dan ga je de gevraagde woorden bedenken. Elk woord bestaat uit zoveel letters als er getallen opgegeven staan.

Je zet elke letter onder zijn genoemd getal, en zo krijg je tenslotte de hele zin.

Gevraagd dus: zin en woorden.

Opgave 6b (dus voor kinderen van 12 jaar en ouder). Jullie „lange zin” bestaat uit 150 letters, er staat één komma in. De gegevens zijn:

15-57-85-123-141-150-94-73-55-117-103-129 verschillende soorten van hetzelfde huisdier.

139-52-33-46-67-88-114-76-55-107-21-118-105-124-65-91-8 vereniging die veel goed doet (je kunt er ook jeugd lid van zijn!)

120-82-132-101-89-3-138-78-19-42 prettige kameraadjes thuis.

98-121-140-126-10-101-109-87-147-84-59 daardoor leer je veel over onze gevleugelde tweevoeters.

25-66-35-2-86-95-78-74-93-119) zeer mooie viervoeters.

5-12-80-113-134-100-144-70-127-142-136-46-111-144-38-48 het in portret brengen van onze fauna.

1-30-96-62-131-68 dierengeluid.

116-146-102-69-94-112-83-27-74 soort poes.

148-137-75-99-46-32-90-79-128-81-55 zijn slechts van april tot sept. bij ons.

92-72-3-122-71-145-60-44-113-50-135 vogelgeluid.

63-125-24-47-77-28-45-31 doet een kleuter op een namaakpaard.

54-64-74-149-133-143-17 eb en vloed.

53-61-34-18-41-37-109-115 gaan veel trekvogels heen.

13-16-23-104-6-113-14-20 doet een bootje wel op het water.
58-9-26-22-51-11-4-108-97-3-40 moet er bestaan tussen mens en huisdier.
49-61-7-56-106-29-39-89 andere naam voor oktober
36-3-43-130-30-110 klokgelui.
Gevraagd: de lange zin en de woorden.

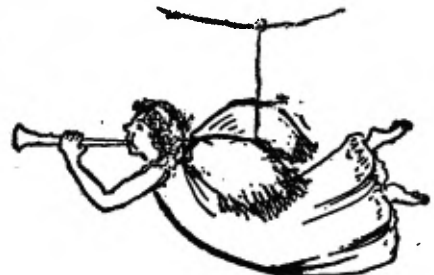
Ziezo, daar staan ze dus weer, je zes opgaven. Om te zorgen dat alles goed verloopt, geef ik je hier nog even de acht voorwaarden, waar je je stipt aan houden moet:

1. Elke opgave moet op een apart velletje papier geschreven zijn en voorzien van naam, adres, leeftijd en geboortedatum. Zet er bij twijfelachtige namen ook bij, of je een meisje of een jongen bent (Hans, Lou, Willie, enz.).
2. Frankeer je brief vooral goed!
3. Er moet met goede inkt geschreven worden. Alleen bedlegerige zieken mogen desnoods potlood of ballpoint gebruiken.
4. Voor meerdere kinderen uit eenzelfde gezin mogen bij Uitgeverij Ploegsma (Keizersgracht 616, Amsterdam-C) gratis nog extra kleurplaten worden aangevraagd. Dat is fijn, hè? Maar doe het gauw, anders zijn ze op!
5. Wie de kleurplaat erg graag terug wil hebben, moet voor terugzending het vereiste porto insluiten. Niët vastplakken.
6. Kinderen uit één gezin kunnen in één enveloppe inzenden, mits het werk goed gescheiden wordt gehouden.
7. Dek je kleurplaat en tekeningen liefst af met dun vloeï.
8. Alle brieven en werk moeten worden toegezonden aan *Mej. Mien Labberton, J. J. Talsmalaan 14, Oosterbeek, vóór 20 januari 1962.*

Het spreekt vanzelf, dat je netjes werkt. Geen vlekken, geen verbeteringen, geen doorhalingen. Want dat maakt je werk maar slordig en net werk krijgt altijd een streepje voor! Er worden véél mooie prijsboeken uitgelooft — doe dus flink je best. Het spreekt natuurlijk óók vanzelf, dat degenen die zo gelukkig zijn een prijs te krijgen, mij de goede ontvangst daarvan even berichten. En nu komt er aan het slot nog iets heel bijzonders. Iets heel nieuws! Uitgeverij Ploegsma stelt aan alle kinderen, die hier iets voor voelen, en die nog geen 16 jaar zijn, de mogelijkheid open, zelf een eigenbedacht kerstverhaal te schrijven en dit vóór 1 april a.s. in te zenden. Het verhaal moet niet te lang zijn, goed duidelijk geschreven zijn, het papier slechts aan één zijde beschreven. En nu komt het: *De allerbeste twee van de ingezonden verhalen zullen in het Kerstboek van 1962 worden opgenomen!* In dit Kerstboek van 1961 lees je een verhaal van Claudia Zimmerman. Dat is ook nog een schoolmeisje. Dit is dus het eerste van de serie „Kerstverhalen, door kinderen geschreven”. Dit is dus een prachtgelegenheid voor „schrijvers en schrijfsters in de dop” om eens te laten zien wat zij kunnen.

De verhalen moeten regelrecht worden ingestuurd bij *Uitgeverij Ploegsma, Keizersgracht 616, Amsterdam-C.* Vergeet vooral niet onder je werk volledige naam, leeftijd en adres te vermelden! En nu wens ik je een prettige Kerstvakantie toe, een gezegend Kerstfeest en veel genoeg met dit Kerstwerk. Hartelijk gegroet allemaal, en tot volgend jaar!

M. L.

Wij vragen Uw belangstelling voor:

*Bundels kerstverhalen voor de jeugd,
met sfeer en op eigen wijze de boodschap van Kerstmis vertellend:*

- N. Basenau-Goemans **MENSEN EN DIEREN IN DE KERSTNACHT**
(Kerstverhalen voor jong en oud) *f* 4.95
- D. A. Cramer-Schaap e.a. **HET KERSTBOEK VOOR DE JEUGD** *f* 4.90
(Bundel bekende Kerstverhalen)
- M. Hesper-Sint en G. Konings **EEN BOOM VOL LICHTJES** *f* 3.95
- C. E. Pothast-Gimberg **KERSTMIS IS GEKOMEN** — 2e druk *f* 3.95
- C. E. Pothast-Gimberg **DE KERSTSCHOOF** — Wielewaalreeks *f* 2.95
- C. E. Pothast-Gimberg **MIDDEN IN DE WINTERNACHT** *f* 3.90
- Ruth Sawyer **VOOR KERSTMIS DEZE KANT UIT** *f* 4.90
- C. Wilkeshuis **ZIJ KWAMEN VAN VERRE** *f* 4.25

KINDEREN VAN EEN VADER

Een bundel van 200 kinder- en jeugdliederen met piano-begeleiding. Oude bekenden maar ook tal van nieuwe composities en teksten werden opgenomen. Voor gezin en zondagsschool. Verrijkt met prachtige tekeningen van Nans van Leeuwen. 2e druk, gebonden *f* 9.50.

Onder de titel „STILLE NACHT” werden uit bovenstaande bundel 50 kerstliederen afzonderlijk uitgegeven, gebonden *f* 5.90

Twee uitgaven die de Bijbel op eerbiedige en begrijpelijke wijze weergeven:

BIJBEL VOOR DE JEUGD

J. E. Kuiper

voor 11-15 jarigen, bij voorlezen van 8 jaar af
illustraties van Kees van Lent, 4e druk, gebonden *f* 12.90

Van deze prachtige jeugdbijbel is nu een vierde druk verschenen met zeer suggestieve illustraties. De wijze van navertellen is uniek. Alom was de pers van mening, dat dit „de jeugd- en gezinsbijbel voor velen” is.

BIJBELSE VERHALEN VOOR JONGE KINDEREN

D. A. Cramer-Schaap

voor 4-8 jarigen - illustraties in vele kleuren van Alie Evers
5e druk, gebonden *f* 6.95

Het geheel is uitstekend geslaagd. Begrijpelijk weergegeven voor de kleintjes, terwijl de sfeer bewaard is gebleven.

Chr. Schoolbl. Onze Vacatures

Wij spreken onze grote vreugde uit over het verschijnen van deze uitgave. Raad v. d. zaken voor Kerk en Gezin

Het is een kleuterbijbel geworden, die door heel Protestant Nederland aan zijn kinderen gegeven kan worden. Het Vaderland

UITGEVERIJ PLOEGSMA — AMSTERDAM

In de boekhandel verkrijgbaar

